

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αμαλία Μιχέλη

Επιβλέπων: Ιωάννης Σωτηρόπουλος, Καθηγητής

Πρέβεζα, Μάρτιος 2017

STUDY OF ENTREPRENEURSHIP
AND INNOVATION IN THE AREA
OF IOANNINA

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή

2. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή

3. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος

© Μιχέλη, Αμαλία, 2017.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Μιχέλη, Αμαλία

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Σωτηρόπουλο Ιωάννη, τόσο για την ευκαιρία και την δυνατότητα που μου έδωσε ώστε να ασχοληθώ με αυτό το ιδιαίτερα ενδιαφέρον θέμα, όσο και για τον πολύτιμο χρόνο που μου αφιέρωσε και την σημαντική βοήθεια και καθοδήγηση που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια της εργασίας μου.

Επίσης, ευχαριστώ όλους τους επιχειρηματίες που διέθεσαν χρόνο, ώστε να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο της έρευνας και ιδιαίτερα εκείνους που μου έδωσαν ακόμη περισσότερες πληροφορίες και εφόδια για την περάτωσή της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή διαπραγματεύεται το μείζον θέμα της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στην περιοχή των Ιωαννίνων. Μια περιοχή που ανήκει στην Περιφέρεια Ηπείρου, που χαρακτηρίζεται ως η πιο φτωχή Περιφέρεια της Ευρώπης.

Έτσι κρίναμε απαραίτητο να πραγματοποιηθεί η έρευνα αυτή στα Ιωάννινα, την μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας, για να μάθουμε τις απόψεις των επιχειρηματιών της περιοχής αναφορικά με την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα ώστε να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία σε αυτή την περιοχή, και να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με το μέλλον της οικονομίας της περιοχής και γενικότερα της Ελλάδος.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ερωτηματολογίων από τον Οκτώβριο 2016 έως το Φεβρουάριο 2017. Στην έρευνα έλαβαν μέρος διακεκριμένοι, στον τομέα τους, επιχειρηματίες της περιοχής, όπου με βάση τις απαντήσεις τους, αναλύονται οι απόψεις τους αναφορικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στα Ιωάννινα, με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS, και του προγράμματος υπολογιστικών φύλλων Excel.

Λέξεις – κλειδιά: Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία, Ιωάννινα, Επιχειρηματίας.

ABSTRACT

This paper deals with the major issues of entrepreneurship and innovation in the geographical region of Ioannina. It is an area that belongs to the geographical District of Epirus, which is often classified as the poorest district in Europe.

Thus, we considered it necessary for this survey to take place in Ioannina, the largest city in the district, in order to find out what the entrepreneurs of the area believe about innovation and entrepreneurship, so that we can evaluate them in this area and draw conclusions related to future of the economy in the area and in Greece in general.

The survey was conducted from October 2016 to February 2017 through questionnaires. Distinguished businessmen of the region, each one in his/ her field, participated in the survey, which analyzes their views on entrepreneurship and innovation in Ioannina based on their answers, using the statistical program SPSS and Excel spreadsheet program.

Key – words: Entrepreneurship, Innovation, Ioannina, Entrepreneur.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ABSTRACT	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	11
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ	12
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	14
1.1 Αριθμός απασχολουμένων.....	14
1.2. Χρήση λογισμικού	15
1.3. Χρήση του διαδικτύου	16
1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών.....	17
1.5. Εφαρμογή Συστήματος Πιστοποίησης Ποιότητας.....	18
1.6. Υποβολή προτάσεων σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα	19
1.7. Σπουδές Επιχειρηματία.....	20
1.8. Φύλο Επιχειρηματία	21
1.9. Ηλικία Επιχειρηματία	22
1.10. Νομική μορφή επιχείρησης	23
1.11. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης.....	24
2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	25
2.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα	25
2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας	28
2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας	31

2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	34
2.5. Αξιολόγηση της απόδοσης της επιχείρησης	37
2.6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	39
2.7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων	42
2.8. Αναμενόμενα αποτελέσματα καινοτομίας	45
2.9. Πηγές πληροφοριών για τις καινοτόμες επιχειρήσεις	47
2.10. Επίτευξη καινοτομίας από την επιχείρηση.....	49
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ	51
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΘΕΩΡΙΑ	66
1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	66
1.1. Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας.....	66
1.2. Ορισμοί Επιχειρηματικότητας	67
1.3. Είδη και μορφές Επιχειρηματικότητας.....	68
1.4. Η Έννοια του Επιχειρηματία	69
2. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ.....	71
2.1. Η Έννοια της Καινοτομίας	71
2.2. Ορισμοί της Καινοτομίας.....	71
2.3. Είδη και μορφές Καινοτομίας.....	72
3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ.....	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75
ΞΕΝΟΓΛΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	78
ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	79

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας1.1. Αριθμός απασχολουμένων.....	15
Πίνακας1.2.Χρήση Λογισμικού.....	16
Πίνακας1.3.Χρήση του Διαδικτύου.....	17
Πίνακας 1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών.....	18
Πίνακας 1.5. Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO9000, κλπ).....	19
Πίνακας 1.6. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα. (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος).....	20
Πίνακας1.7. Σπουδές Επιχειρηματία.....	21
Πίνακας1.8. Φύλο Επιχειρηματία.....	22
Πίνακας1.9.Ηλικία Επιχειρηματία.....	23
Πίνακας1.10.Νομική μορφή επιχείρησης.....	24
Πίνακας1.11.Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης.....	25
Πίνακας2.1.Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	26
Πίνακας 2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	29
Πίνακας 2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησας.....	32
Πίνακας 2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	35
Πίνακας2.5. Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης σας.....	37
Πίνακας2.6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	40
Πίνακας2.7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων.....	43
Πίνακας2.8.Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας.....	45
Πίνακας2.9.Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις.....	47
Πίνακας2.10.Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση.....	49

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Διάγραμμα1.1.Αριθμός απασχολουμένων.....	15
Διάγραμμα1.2. Χρήση Λογισμικού.....	16
Διάγραμμα1.3.Χρήση του Διαδικτύου.....	17
Διάγραμμα 1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών.....	18
Διάγραμμα 1.5. Η επιχείρηση σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας;(π.χ. ISO 9000, κλπ).....	19
Διάγραμμα 1.6. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα;(π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος).....	20
Διάγραμμα1.7.Σπουδές Επιχειρηματία.....	21
Διάγραμμα1.8.Φύλο Επιχειρηματία.....	22
Διάγραμμα 1.9.Ηλικία Επιχειρηματία.....	23
Διάγραμμα1.10.Νομική μορφή επιχείρησης.....	24
Διάγραμμα1.11.Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης.....	25
Διάγραμμα2.1.Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	27
Διάγραμμα 2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	30
Διάγραμμα 2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης σας.....	33
Διάγραμμα 2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	36
Διάγραμμα2.5.Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης σας.....	38
Διάγραμμα2.6.Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων...41	
Διάγραμμα2.7.Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων...44	
Διάγραμμα2.8.Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας.....	46
Διάγραμμα2.9.Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις.....	48
Διάγραμμα2.10.Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση.....	50

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελείται από δύο κεφάλαια και δύο παραρτήματα.

Το πρώτο κεφάλαιο μας πληροφορεί σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία των επιχειρηματιών, αλλά και των επιχειρήσεων τους που λαμβάνουν μέρος στην έρευνα. Σε αυτό το κεφάλαιο θα ενημερωθούμε για τον αριθμό εργαζομένων που απασχολεί η κάθε επιχείρηση, καθώς και για την χρήση λογισμικών και διαδικτύου. Στην συνέχεια παρατίθενται ορισμένες πληροφορίες αναφορικά με τις πωλήσεις των επιχειρήσεων της έρευνας στο εξωτερικό, η εφαρμογή συστημάτων πιστοποίησης ποιότητας καθώς και η συμμετοχή σε επιδοτούμενα επιχειρηματικά προγράμματα, όπως και η νομική μορφή και ο κλάδος δραστηριοποίησης της επιχείρησης. Ακολουθούν τα δημογραφικά στοιχεία των επιχειρηματιών, όπως σπουδές, φύλο και ηλικία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων. Με βάση τις απόψεις των επιχειρηματιών σε αυτό το κεφάλαιο αναδεικνύονται οι παράγοντες που εμποδίζουν ή ευνοούν την επιχειρηματική δραστηριότητα και ποιές ενέργειες έχουν πραγματοποιήσει για την βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής τους. Ακόμα διερευνάμε τους λόγους που αποφάσισαν να αναλάβουν επιχειρηματική δραστηριότητα αλλά και πως αξιολογούν τη θέση της επιχείρησής τους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι παράγοντες που δυσχεραίνουν ή συμβάλουν στην καινοτομία, καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματά της. Τέλος παρουσιάζονται οι πηγές πληροφόρησης για καινοτόμες επιχειρήσεις και κατά πόσο επηρέασε η καινοτομία την επιχείρηση.

Στο πρώτο παράρτημα της εργασίας βρίσκεται το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα. Το ερωτηματολόγιο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης μελέτης με αντικείμενο την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία στην Ήπειρο από την «μονάδα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (MOKE) του ΤΕΙ Ηπείρου».

Στο δεύτερο παράρτημα υπάρχουν λίγες συνοπτικά πληροφορίες αναφορικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο σκοπός αυτής της εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων των επιχειρηματιών των Ιωαννίνων αναφορικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ερωτηματολογίου (Παράρτημα 1) από τον Οκτώβριο 2016 έως το Φεβρουάριο 2017 στην περιοχή των Ιωαννίνων και τα δεδομένα αναλύθηκαν με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS 20.0.

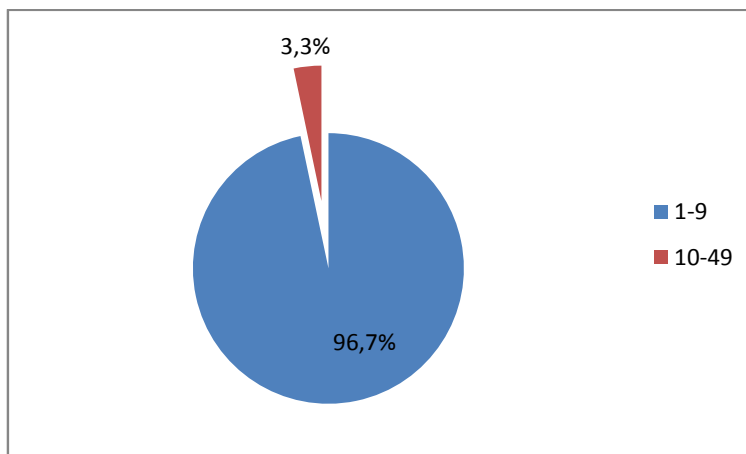
1.1 Αριθμός απασχολουμένων

Η συγκριτική πλειοψηφία (ποσοστό 96,7%) των επιχειρηματιών απασχολούν από έναν έως εννέα εργαζομένους, ενώ μόνο μία επιχείρηση (ποσοστό 3,3%) απασχολεί από 10 έως 49 εργαζομένους.

Πίνακας 1.1. Αριθμός απασχολουμένων.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-9	29	96,7	96,7	96,7
Valid 10-49	1	3,3	3,3	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.1. Αριθμός απασχολουμένων

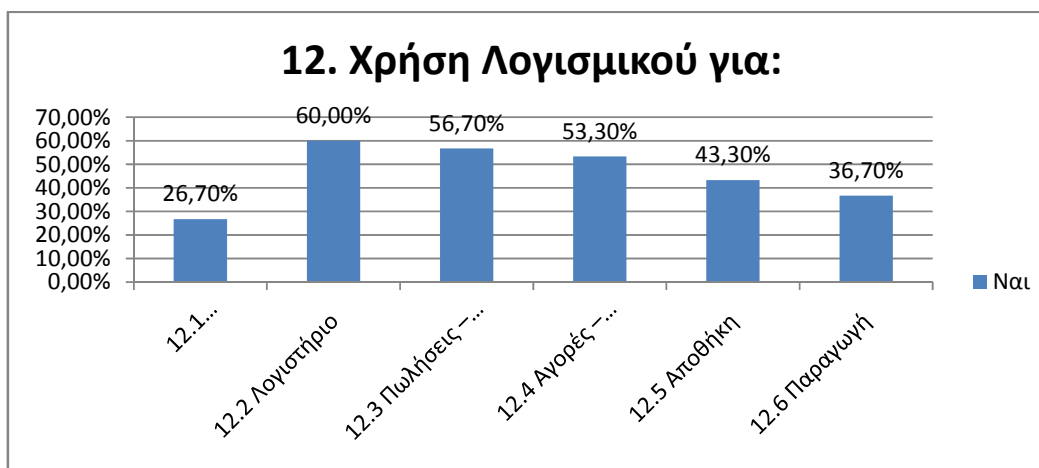
1.2. Χρήση λογισμικού

Οι επιχειρήσεις των Ιωαννίνων χρησιμοποιούν σε μικρό ποσοστό εξειδικευμένο λογισμικό για τα τμήματά τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι το υψηλότερο ποσοστό (60%) έχει η χρήση λογισμικού για το λογιστήριο και ακολουθούν τα τμήματα Πωλήσεων – Διαχειρίσεως Πελατών με ποσοστό 56,7% και Αγορών – Διαχείριση προμηθευτών με ποσοστό 53,3%. Στα υπόλοιπα τμήματα η χρήση εξειδικευμένου λογισμικού περιορίζεται πολύ με λιγότερες από τις μισές επιχειρήσεις των Ιωαννίνων να χρησιμοποιούν κάποιο λογισμικό (Αποθήκη με 43,3%, Παραγωγή με 36,7% και Γραμματειακή υποστήριξη με 26,7%).

Πίνακας 1.2. Χρήση Λογισμικού

		Count	Column N %
12.1 Γραμματειακή υποστήριξη	Ναι	8	26,7%
	Όχι	22	73,3%
12.2 Λογιστήριο	Ναι	18	60,0%
	Όχι	12	40,0%
12.3 Πωλήσεις – Διαχείριση Πελατών	Ναι	17	56,7%
	Όχι	13	43,3%
12.4 Αγορές – Διαχείριση Προμηθευτών	Ναι	16	53,3%
	Όχι	14	46,7%
12.5 Αποθήκη	Ναι	13	43,3%
	Όχι	17	56,7%
12.6 Παραγωγή	Ναι	11	36,7%
	Όχι	19	63,3%

Διάγραμμα 1.2. Χρήση Λογισμικού

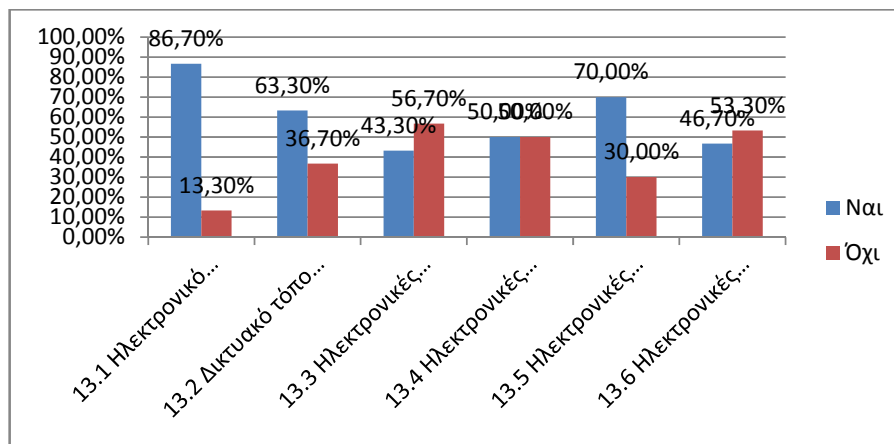
1.3. Χρήση του διαδικτύου

Λίγο καλύτερη εμφανίζεται η εικόνα των επιχειρήσεων όσο αφορά τη χρήση του διαδικτύου για την διεκπεραίωση διαφόρων καθημερινών εργασιών της. Η χρήση του διαδικτύου για ηλεκτρονικό ταχυδρομείο καταλαμβάνει την πρώτη θέση με ποσοστό 86,7% και ακολουθούν οι συναλλαγές με τις τράπεζες με ποσοστό 70%. Ένα καλό ποσοστό (63,3%) των επιχειρήσεων της περιοχής έχει δικτυακό τόπο και οι μισές τουλάχιστον επιχειρήσεις χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για ηλεκτρονικές συναλλαγές με τους πελάτες τους. Τα χαμηλότερα ποσοστά τα καταλαμβάνουν οι συναλλαγές με τους δημόσιους φορείς (46,7%) και οι ηλεκτρονικές συναλλαγές με τους προμηθευτές (53,3%)

Πίνακας 1.3. Χρήση του Διαδικτύου

		Count	Column N %
13.1 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)	Ναι	26	86,7%
	Όχι	4	13,3%
13.2 Δικτυακό τόπο (web site) της επιχείρησης	Ναι	19	63,3%
	Όχι	11	36,7%
13.3 Ηλεκτρονικές συναλλαγές με προμηθευτές	Ναι	13	43,3%
	Όχι	17	56,7%
13.4 Ηλεκτρονικές συναλλαγές με πελάτες	Ναι	15	50,0%
	Όχι	15	50,0%
13.5 Ηλεκτρονικές συναλλαγές με τις τράπεζες	Ναι	21	70,0%
	Όχι	9	30,0%
13.6 Ηλεκτρονικές συναλλαγές με δημόσιους φορείς	Ναι	14	46,7%
	Όχι	16	53,3%

Διάγραμμα 1.3. Χρήση του Διαδικτύου

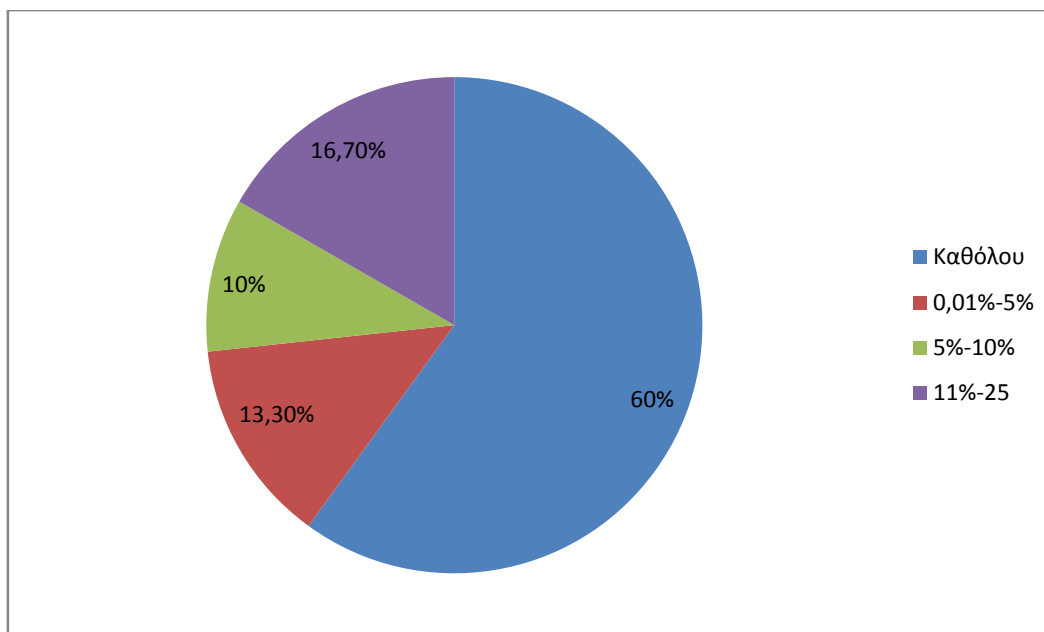
1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

Το 60% των επιχειρήσεων των Ιωαννίνων δεν πραγματοποιεί πωλήσεις στο εξωτερικό. Το 13,3% των επιχειρήσεων πραγματοποιεί από 0,01% έως 5% του συνολικού κύκλου εργασιών τους από πωλήσεις στο εξωτερικό. Ένα 10% πραγματοποιεί από 5% έως 10% του συνολικού κύκλου εργασιών τους από πωλήσεις στο εξωτερικό και τέλος το 16,7% πραγματοποιεί από 11% έως 25% του συνολικού κύκλου εργασιών τους από πωλήσεις στο εξωτερικό.

Πίνακας 1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	18	60,0	60,0	60,0
0,01%-5%	4	13,3	13,3	73,3
Valid 5%-10%	3	10,0	10,0	83,3
11%-25	5	16,7	16,7	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.4. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

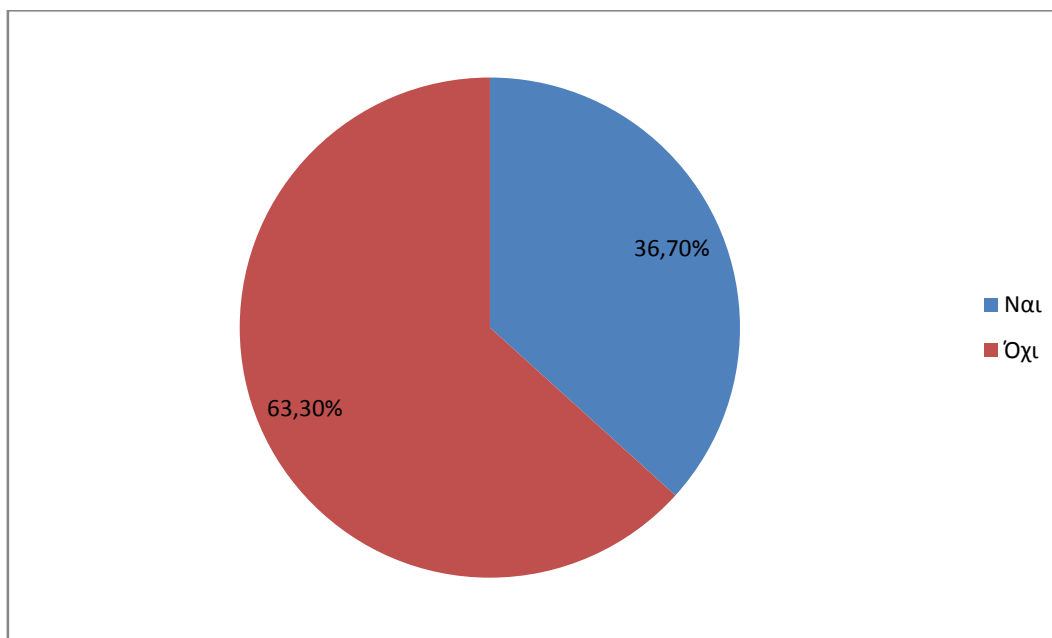
1.5. Εφαρμογή Συστήματος Πιστοποίησης Ποιότητας

Περίπου μια στις τρεις επιχειρήσεις (ποσοστό 36,7%) εφαρμόζει κάποιο σύστημα πιστοποίησης ποιότητας (πχ ISO 9000, κλπ).

Πίνακας 1.5. Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO 9000, κλπ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	11	36,7	36,7
	Όχι	19	63,3	100,0
	Total	30	100,0	

Διάγραμμα 1.5. Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO 9000, κλπ)

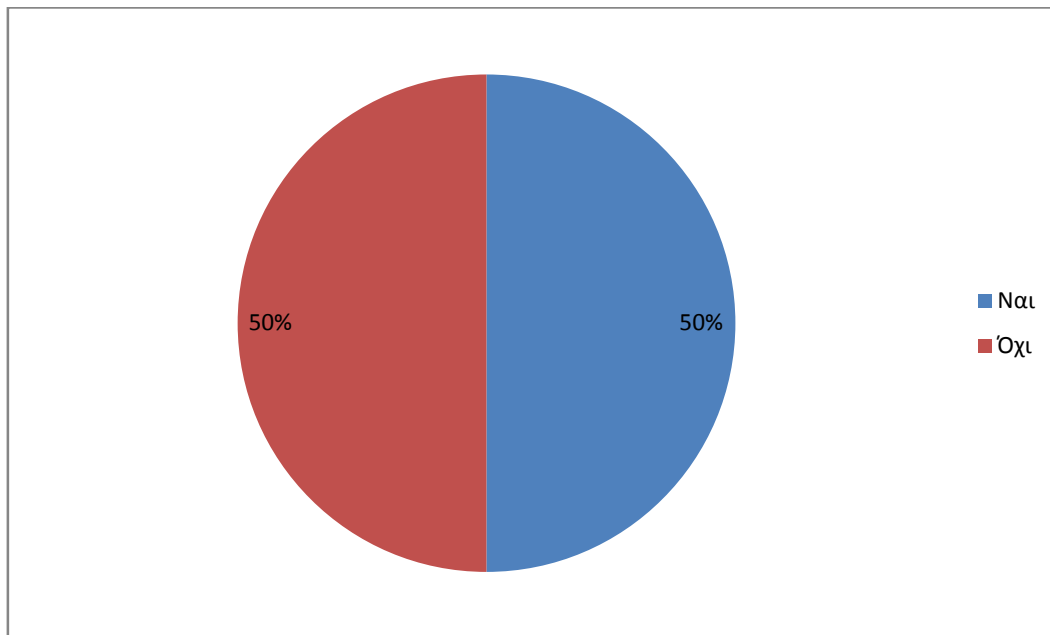
1.6. Υποβολή προτάσεων σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα

Οι μισές επιχειρήσεις της περιοχής έχουν υποβάλει κάποια πρόταση σε επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα.

Πίνακας 1.6. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα; (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	15	50,0	50,0
	Όχι	15	50,0	100,0
Total		30	100,0	

Διάγραμμα 1.6. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα; (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος)

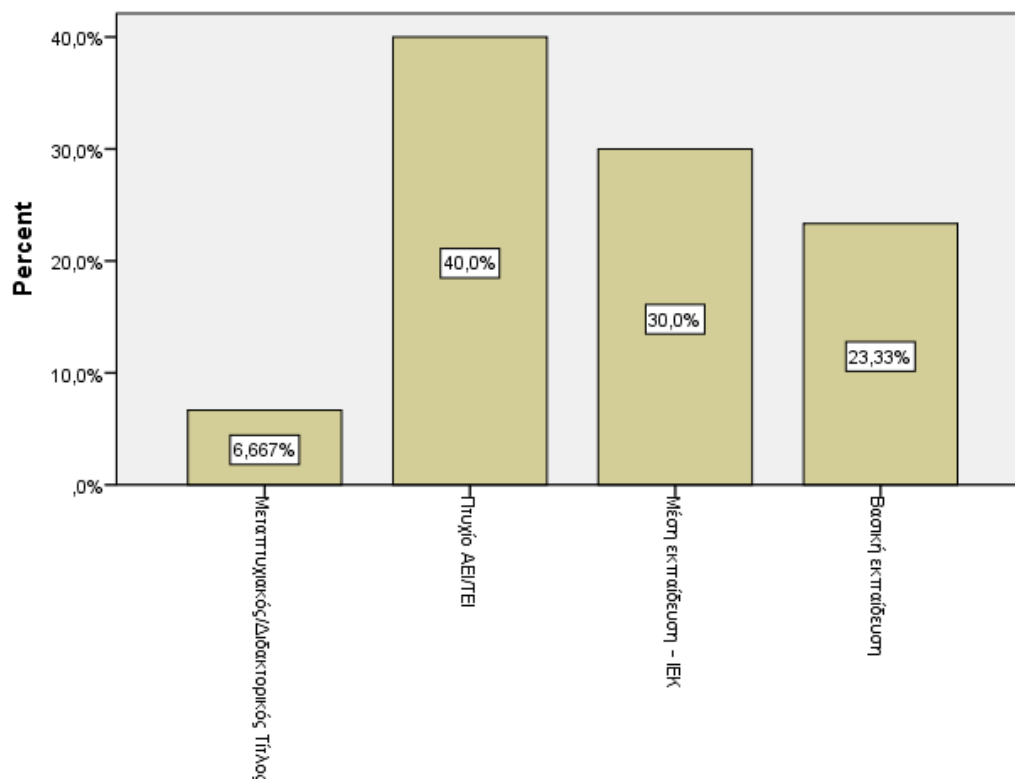
1.7. Σπουδές Επιχειρηματία

Το 40% των επιχειρηματιών των Ιωαννίνων είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ-ΤΕΙ, το 30% είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης ή ΙΕΚ, το 23,3% έχει τελειώσει τη βασική εκπαίδευση και το 6,7% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου.

Πίνακας 1.7. Σπουδές Επιχειρηματία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Μεταπτυχιακός/Διδακτορικός Τίτλος	2	6,7	6,7	6,7
Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	12	40,0	40,0	46,7
Μέση εκπαίδευση – ΙΕΚ	9	30,0	30,0	76,7
Βασική εκπαίδευση	7	23,3	23,3	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.7. Σπουδές Επιχειρηματία

17. Σπουδές Επιχειρηματία

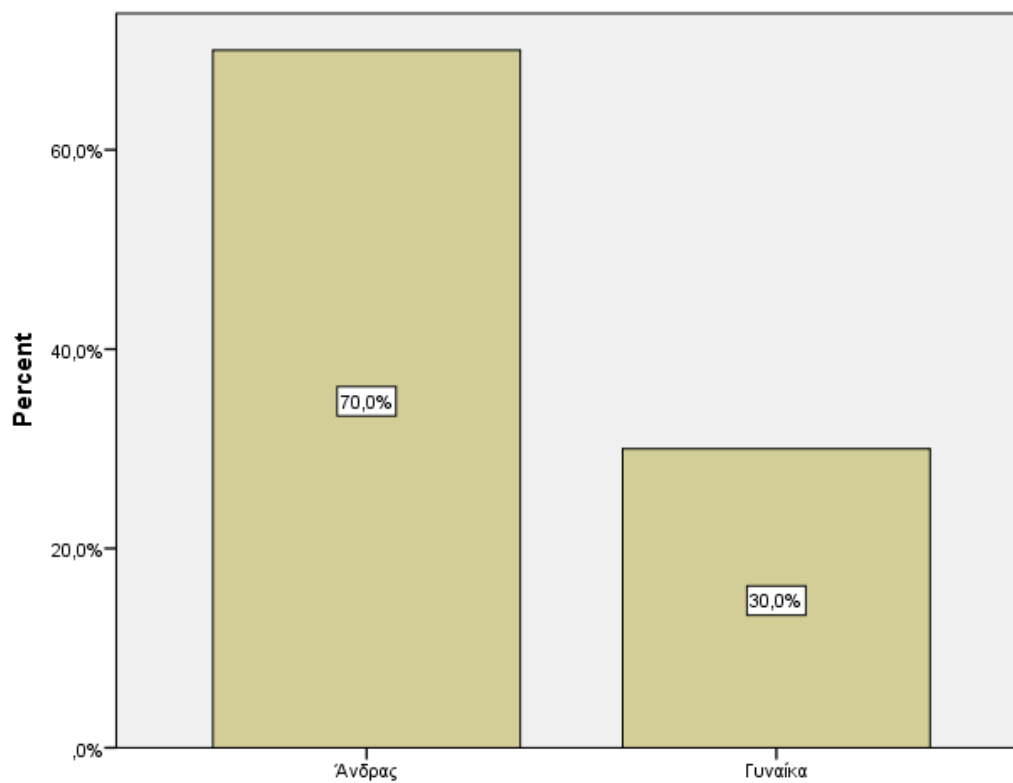
1.8. Φύλο Επιχειρηματία

Το 70% των επιχειρηματιών είναι άνδρες και το 30% γυναίκες.

Πίνακας 1.8. Φύλο Επιχειρηματία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άνδρας	21	70,0	70,0	70,0
Valid Γυναίκα	9	30,0	30,0	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.8. Φύλο Επιχειρηματία

18. Φύλο Επιχειρηματία

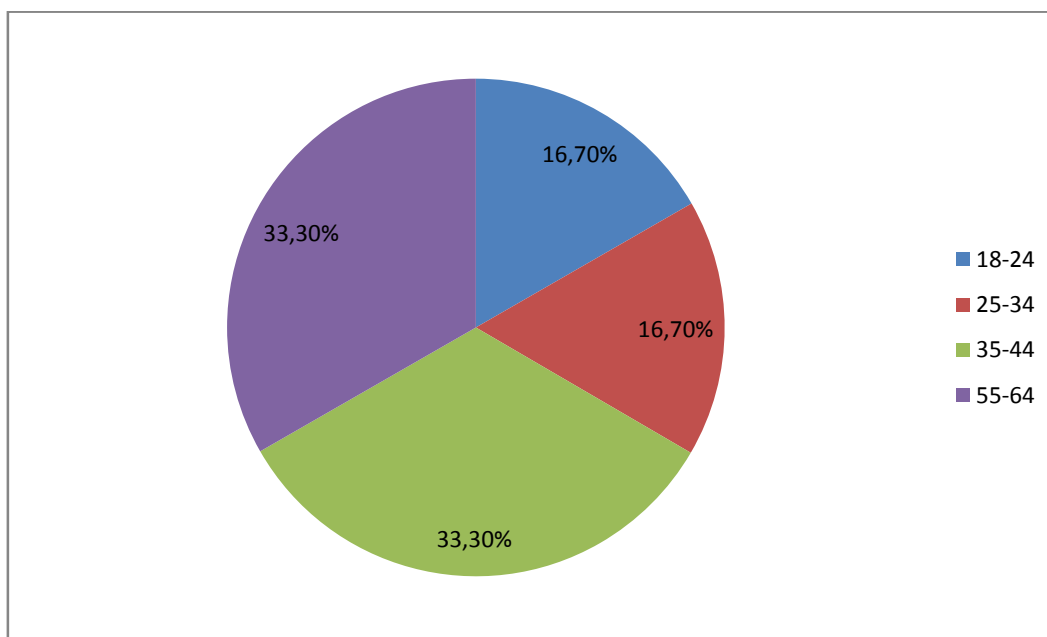
1.9. Ηλικία Επιχειρηματία

Το 16,7% των επιχειρηματιών είναι από 18 έως 24 χρονών, το 16,7% από 25 έως 34, το 33,3% από 35 έως 44 και τέλος το 33,3% από 55 έως 64 ετών.

Πίνακας 1.9. Ηλικία Επιχειρηματία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-24	5	16,7	16,7	16,7
25-34	5	16,7	16,7	33,3
35-44	10	33,3	33,3	66,7
55-64	10	33,3	33,3	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.9. Ηλικία Επιχειρηματία

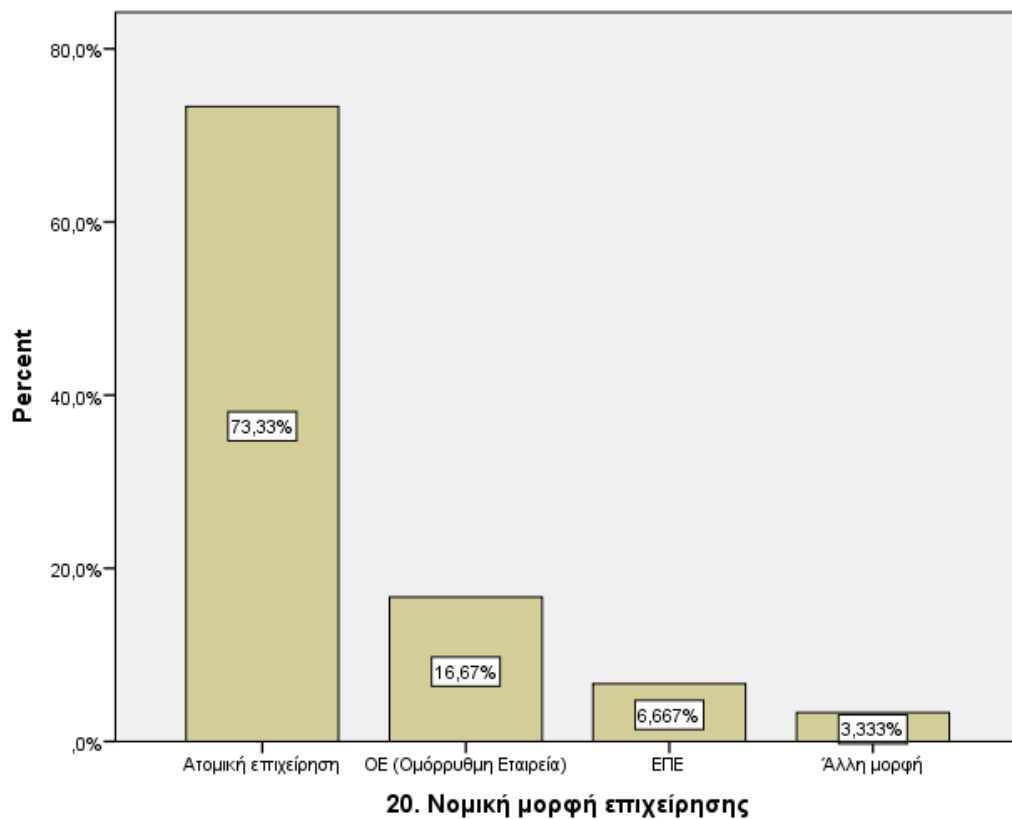
1.10. Νομική μορφή επιχείρησης

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων στα Ιωάννινα έχουν τη μορφή της ατομικής επιχείρησης. Ακολουθούν οι μορφές των ομορρυθμων εταιρειών (16,7%) και εταιριών περιορισμένης ευθύνης (6,7%) και τέλος άλλες μορφές με ποσοστό 3,3%.

Πίνακας 1.10. Νομική μορφή επιχείρησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ατομική επιχείρηση	22	73,3	73,3	73,3
OE (Ομόρρυθμη Εταιρεία)	5	16,7	16,7	90,0
ΕΠΕ	2	6,7	6,7	96,7
Άλλη μορφή	1	3,3	3,3	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.10. Νομική μορφή επιχείρησης

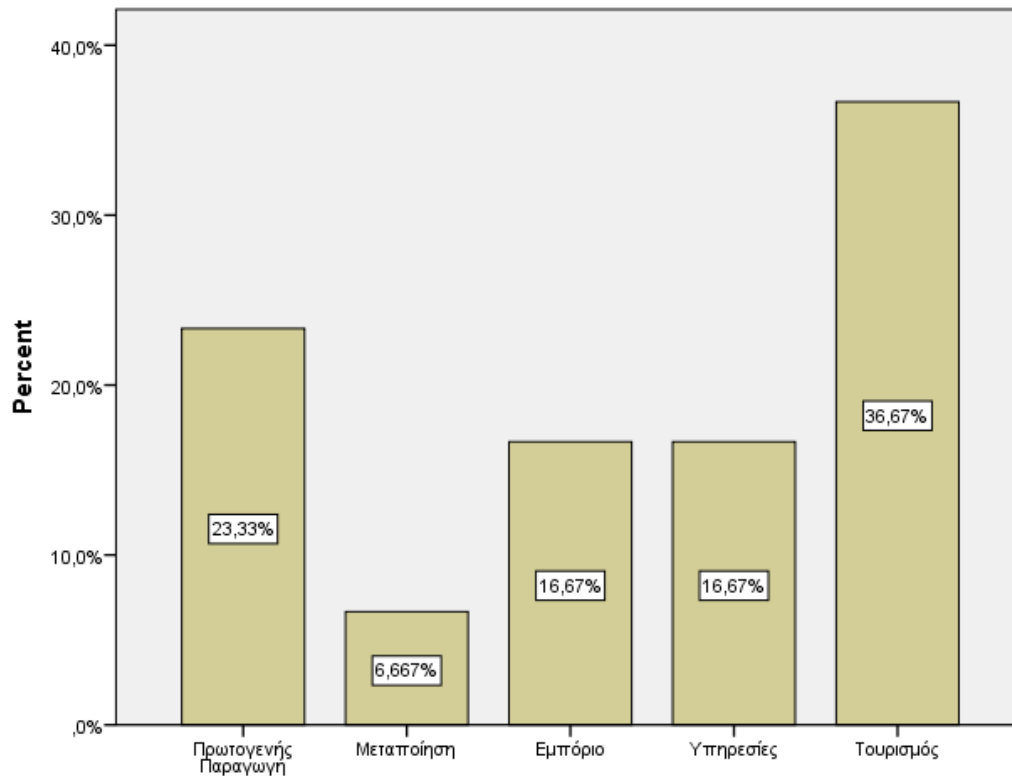
1.11. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

Κλείνοντας το πρώτο μέρος της παρούσας έρευνας το μεγαλύτερο μέρος (36,7%) των επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στον τουρισμό και ακολουθούν η πρωτογενής παραγωγή με ποσοστό 23,3%, οι υπηρεσίες και το εμπόριο με ποσοστά 16,7%. Το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στην μεταποίηση (6,7%).

Πίνακας 1.11. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πρωτογενής Παραγωγή	7	23,3	23,3	23,3
Μεταποίηση	2	6,7	6,7	30,0
Εμπόριο	5	16,7	16,7	46,7
Υπηρεσίες	5	16,7	16,7	63,3
Τουρισμός	11	36,7	36,7	100,0
Total	30	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1.11. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

21. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

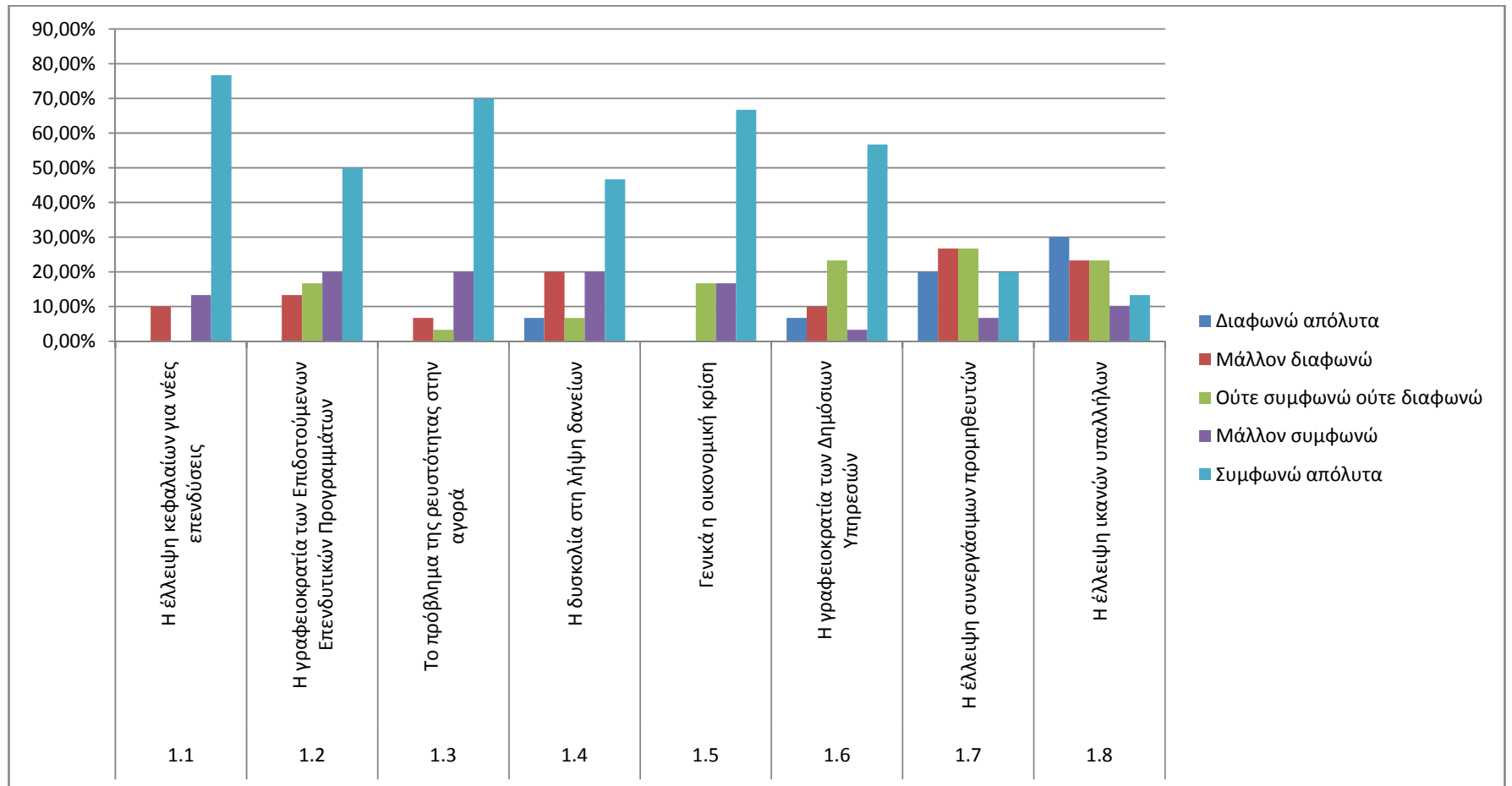
2.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Αρχίζοντας την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων με τους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα παρατηρούμε ότι πρώτος παράγοντας αναδεικνύεται η οικονομική κρίση και ακολουθεί η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά και η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις. Τέταρτος παράγοντας αναδεικνύεται η γραφειοκρατία των επιδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων και ακολουθούν η γραφειοκρατία των δημόσιων υπηρεσιών και η δυσκολία στη λήψη δανείων. Από τους παράγοντες που οι επιχειρηματίες θεωρούν ότι δεν εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών και η έλλειψη ικανών υπαλλήλων.

Πίνακας 2.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1.1	Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις	0,00%	10,00%	0,00%	13,30%	76,70%
1.2	Η γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων	0,00%	13,30%	16,70%	20,00%	50,00%
1.3	Το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά	0,00%	6,70%	3,30%	20,00%	70,00%
1.4	Η δυσκολία στη λήψη δανείων	6,70%	20,00%	6,70%	20,00%	46,70%
1.5	Γενικά η οικονομική κρίση	0,00%	0,00%	16,70%	16,70%	66,70%
1.6	Η γραφειοκρατία των Δημόσιων Υπηρεσιών	6,70%	10,00%	23,30%	3,30%	56,70%
1.7	Η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών	20,00%	26,70%	26,70%	6,70%	20,00%
1.8	Η έλλειψη ικανών υπαλλήλων	30,00%	23,30%	23,30%	10,00%	13,30%

Διάγραμμα 2.1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

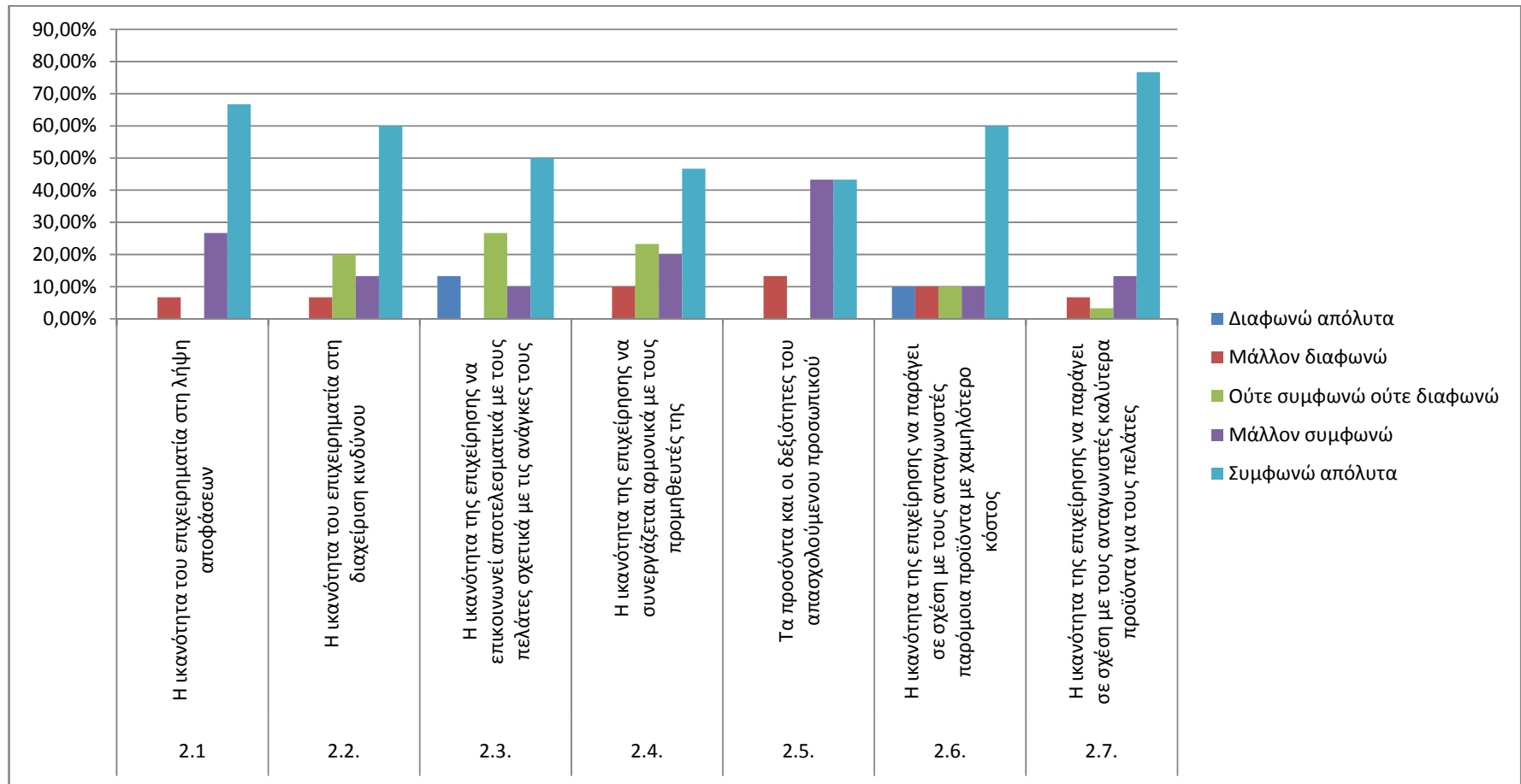
2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ο κύριος παράγοντας που ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με βάση τις απαντήσεις των επιχειρηματιών, είναι η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων και ακολουθεί η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες. Στην τρίτη θέση κατατάσσονται τα προϊόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού και στην τέταρτη θέση η ικανότητα του επιχειρηματία στην διαχείριση του κινδύνου. Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της κατατάσσεται στην πέμπτη θέση και ακολουθεί η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος. Στην τελευταία θέση των παραγόντων που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας βρίσκεται η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους.

Πίνακας 2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
2.1	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων	0,00%	6,70%	0,00%	26,70%	66,70%
2.2	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου	0,00%	6,70%	20,00%	13,30%	60,00%
2.3	Η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους	13,30%	0,00%	26,70%	10,00%	50,00%
2.4	Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της	0,00%	10,00%	23,30%	20,00%	46,70%
2.5	Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού	0,00%	13,30%	0,00%	43,30%	43,30%
2.6	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	60,00%
2.7	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες	0,00%	6,70%	3,30%	13,30%	76,70%

Διάγραμμα 2.2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

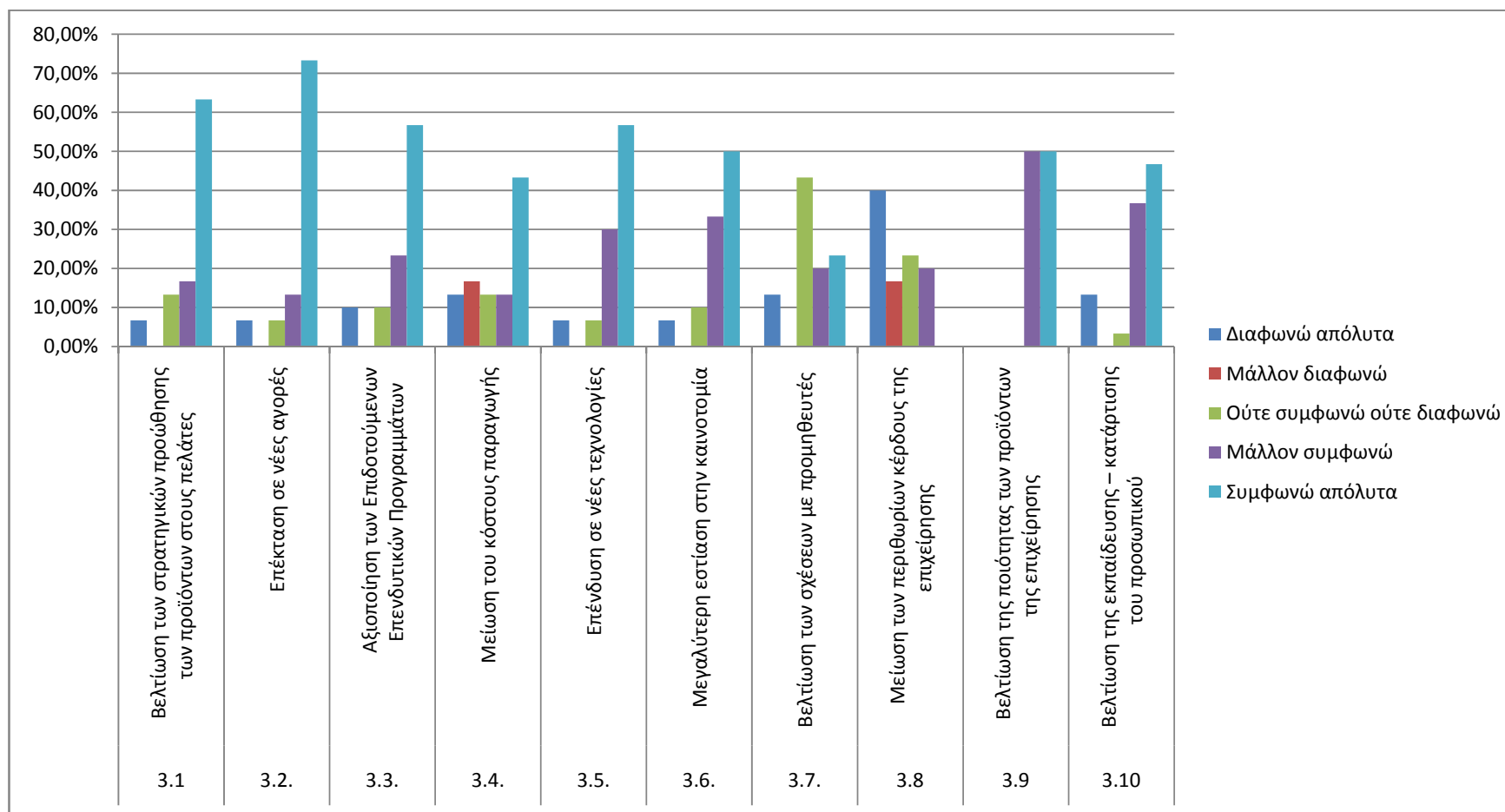
2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας

Από τους βασικότερους παράγοντες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης, συμφωνώντας όλοι οι ερωτούμενοι επιχειρηματίες, είναι η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της επιχείρησης. Στην δεύτερη θέση κατατάσσονται οι επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και ακολουθεί η επέκταση σε νέες αγορές. Έπονται η εστίαση στην καινοτομία και η βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες. Ακολουθούν στην έκτη θέση η βελτίωση της εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού και στην έβδομη θέση η αξιοποίηση των επιδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων. Από τα μικρότερα ποσοστά για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης παρουσιάζουν η βελτίωση των σχέσεων με τους προμηθευτές και η μείωση του κόστους παραγωγής. Τέλος οι επιχειρηματίες είναι αντίθετοι με την μείωση των περιθωρίων κέρδους τους ως τρόπο βελτίωσης της ανταγωνιστικής τους θέσης.

Πίνακας 2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
3.1	Βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες	6,70%	0,00%	13,30%	16,70%	63,30%
3.2.	Επέκταση σε νέες αγορές	6,70%	0,00%	6,70%	13,30%	73,30%
3.3.	Αξιοποίηση των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων	10,00%	0,00%	10,00%	23,30%	56,70%
3.4.	Μείωση του κόστους παραγωγής	13,30%	16,70%	13,30%	13,30%	43,30%
3.5.	Επένδυση σε νέες τεχνολογίες	6,70%	0,00%	6,70%	30,00%	56,70%
3.6.	Μεγαλύτερη εστίαση στην καινοτομία	6,70%	0,00%	10,00%	33,30%	50,00%
3.7.	Βελτίωση των σχέσεων με προμηθευτές	13,30%	0,00%	43,30%	20,00%	23,30%
3.8	Μείωση των περιθωρίων κέρδους της επιχείρησης	40,00%	16,70%	23,30%	20,00%	0,00%
3.9	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της επιχείρησης	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%
3.10	Βελτίωση της εκπαίδευσης – κατάρτισης του προσωπικού	13,30%	0,00%	3,30%	36,70%	46,70%

Διάγραμμα 2.3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας

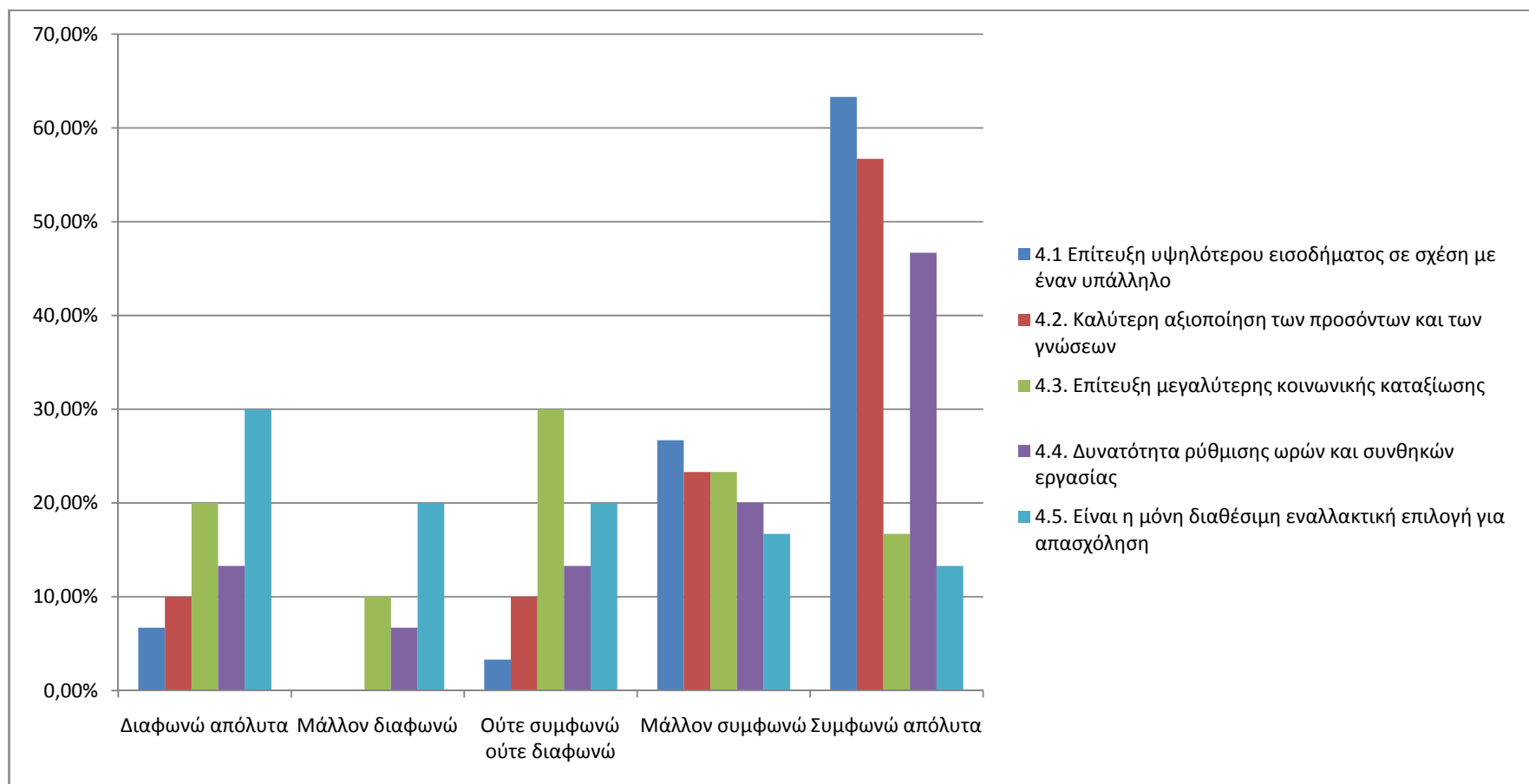
2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο ανάλαβαν επιχειρηματική δραστηριότητα είναι για την επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο. Ο δεύτερος λόγος είναι για την καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεών τους. Ένας ακόμα σημαντικός λόγος είναι η δυνατότητα ρύθμισης των ωρών και των συνθηκών εργασίας και έπεται η καλύτερη κοινωνική καταξίωση. Αντίθετα οι πλειοψηφία των επιχειρηματιών δεν είναι ανάλαβαν επιχειρηματική δραστηριότητα γιατί δεν είχαν εναλλακτική επιλογή για απασχόληση.

Πίνακας 2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
4.1	Επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο	6,70%	0,00%	3,30%	26,70%	63,30%
4.2.	Καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεων	10,00%	0,00%	10,00%	23,30%	56,70%
4.3.	Επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής καταξίωσης	20,00%	10,00%	30,00%	23,30%	16,70%
4.4.	Δυνατότητα ρύθμισης ωρών και συνθηκών εργασίας	13,30%	6,70%	13,30%	20,00%	46,70%
4.5.	Είναι η μόνη διαθέσιμη εναλλακτική επιλογή για απασχόληση	30,00%	20,00%	20,00%	16,70%	13,30%

Διάγραμμα 2.4. Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

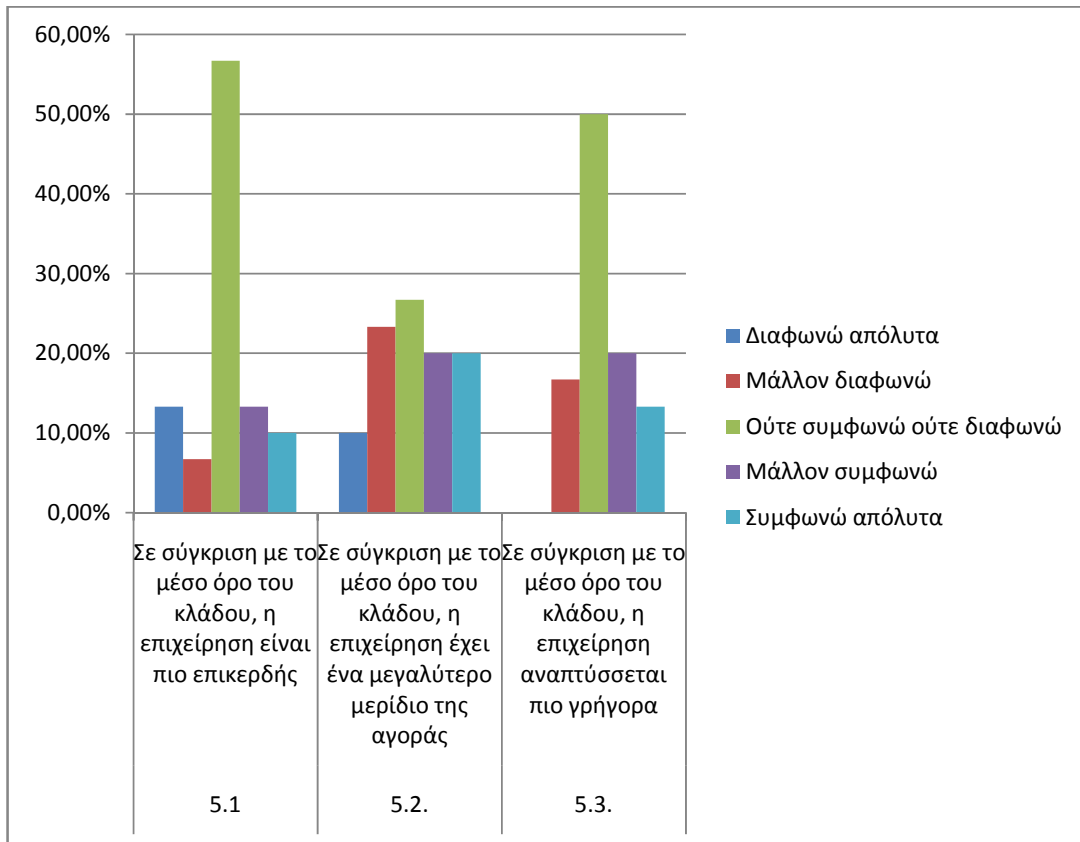
2.5. Αξιολόγηση της απόδοσης της επιχείρησης

Οι επιχειρηματίες θεωρούνε ότι η επιχείρηση τους αναπτύσσεται γρηγορότερα σε σχέση με το μέσο όρο του κλάδου, ενώ οριακά θεωρούνε ότι έχει μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς και είναι πιο επικερδής από το μέσο όρο της αγοράς.

Πίνακας 2.5. Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησης σας

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
5.1	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση είναι πιο επικερδής	13,30%	6,70%	56,70%	13,30%	10,00%
5.2.	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση έχει ένα μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς	10,00%	23,30%	26,70%	20,00%	20,00%
5.3.	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση αναπτύσσεται πιο γρήγορα	0,00%	16,70%	50,00%	20,00%	13,30%

Διάγραμμα 2.5. Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησής σας

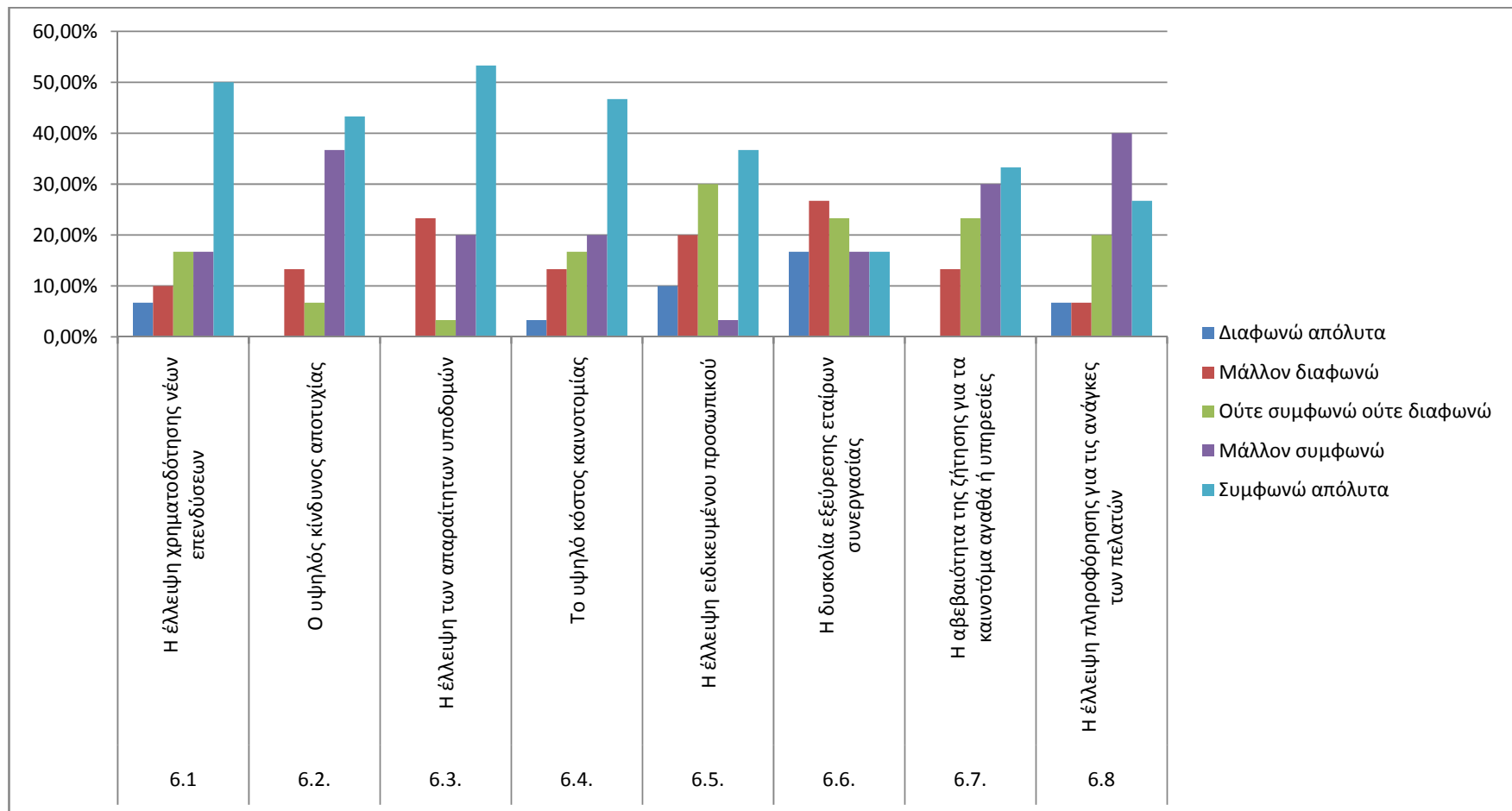
2.6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Προχωρώντας στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου που αφορά την καινοτομία, ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας μιας καινοτόμας δράσης καταλαμβάνει την πρώτη θέση από τους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. Ακολουθούν η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών και το υψηλό κόστος καινοτομίας. Την τέταρτη θέση καταλαμβάνει η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών για την επίτευξη καινοτόμων δράσεων ακολουθούμενη από την έλλειψη χρηματοδότησης των νέων επενδύσεων. Έπεται η αβεβαιότητα για τη ζήτηση καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών και η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού. Τέλος οι επιχειρηματίες φαίνεται να είναι αντίθετοι με την άποψη ότι η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας είναι ένας από τους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.

Πίνακας 2.6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
6.1	Η έλλειψη χρηματοδότησης νέων επενδύσεων	6,70%	10,00%	16,70%	16,70%	50,00%
6.2	Ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας	0,00%	13,30%	6,70%	36,70%	43,30%
6.3	Η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών	0,00%	23,30%	3,30%	20,00%	53,30%
6.4	Το υψηλό κόστος καινοτομίας	3,30%	13,30%	16,70%	20,00%	46,70%
6.5	Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού	10,00%	20,00%	30,00%	3,30%	36,70%
6.6	Η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας	16,70%	26,70%	23,30%	16,70%	16,70%
6.7	Η αβεβαιότητα της ζήτησης για τα καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες	0,00%	13,30%	23,30%	30,00%	33,30%
6.8	Η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών	6,70%	6,70%	20,00%	40,00%	26,70%

Διάγραμμα 2.6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

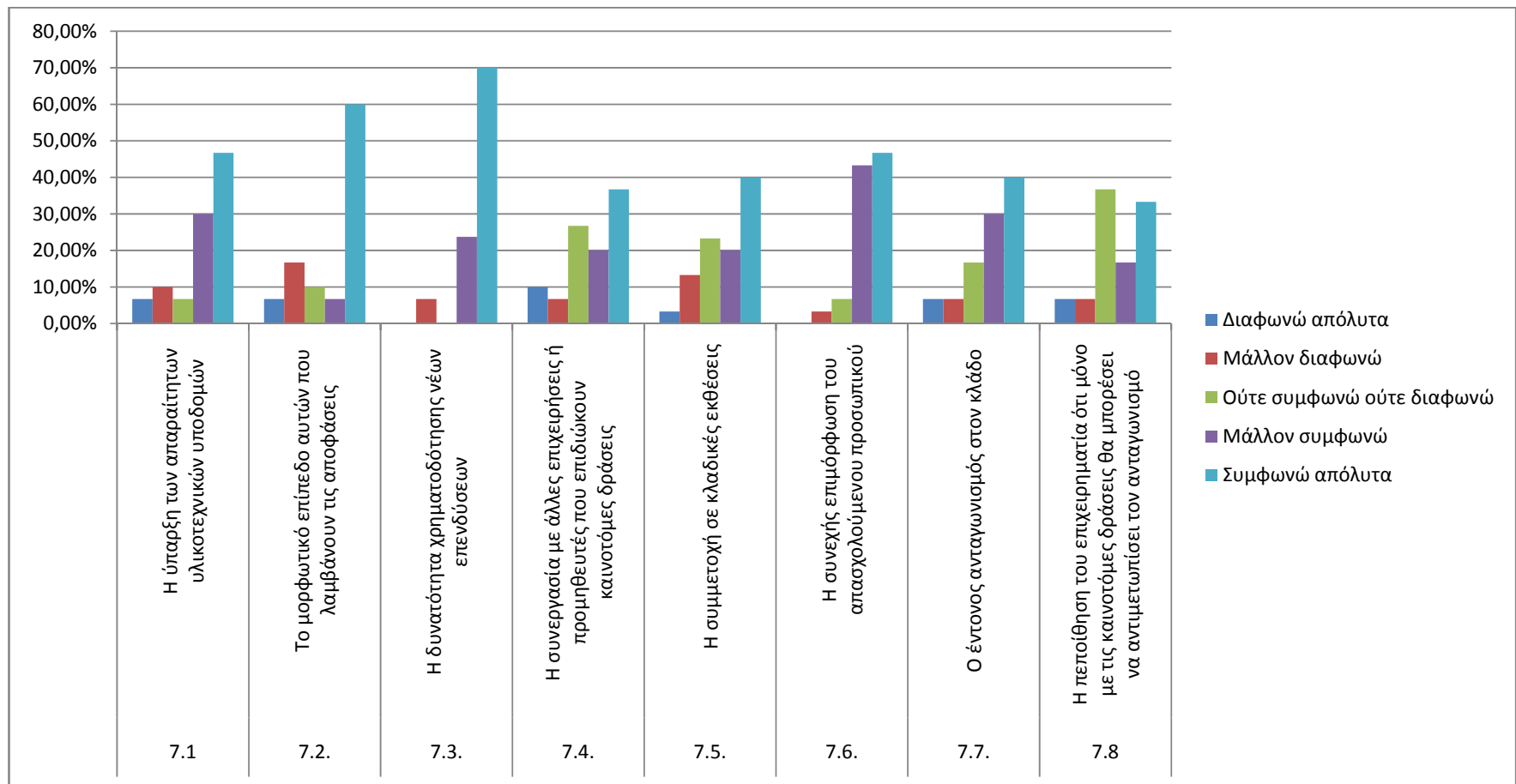
2.7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Συνεχίζοντας με τους παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων καταλαμβάνει την πρώτη θέση ακολουθούμενη από την συνεχή επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού. Την τρίτη θέση καταλαμβάνει η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών και ακολουθεί ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο. Στην πέμπτη θέση βρίσκεται η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις και στην έκτη το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις. Τις δύο τελευταίες θέσεις καταλαμβάνουν η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις και η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό.

Πίνακας 2.7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
7.1	Η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών	6,70%	10,00%	6,70%	30,00%	46,70%
7.2	Το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις	6,70%	16,70%	10,00%	6,70%	60,00%
7.3	Η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων	0,00%	6,70%	0,00%	23,70%	70,00%
7.4	Η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις	10,00%	6,70%	26,70%	20,00%	36,70%
7.5	Η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις	3,30%	13,30%	23,30%	20,00%	40,00%
7.6	Η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού	0,00%	3,30%	6,70%	43,30%	46,70%
7.7	Ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο	6,70%	6,70%	16,70%	30,00%	40,00%
7.8	Η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό	6,70%	6,70%	36,70%	16,70%	33,30%

Διάγραμμα 2.7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

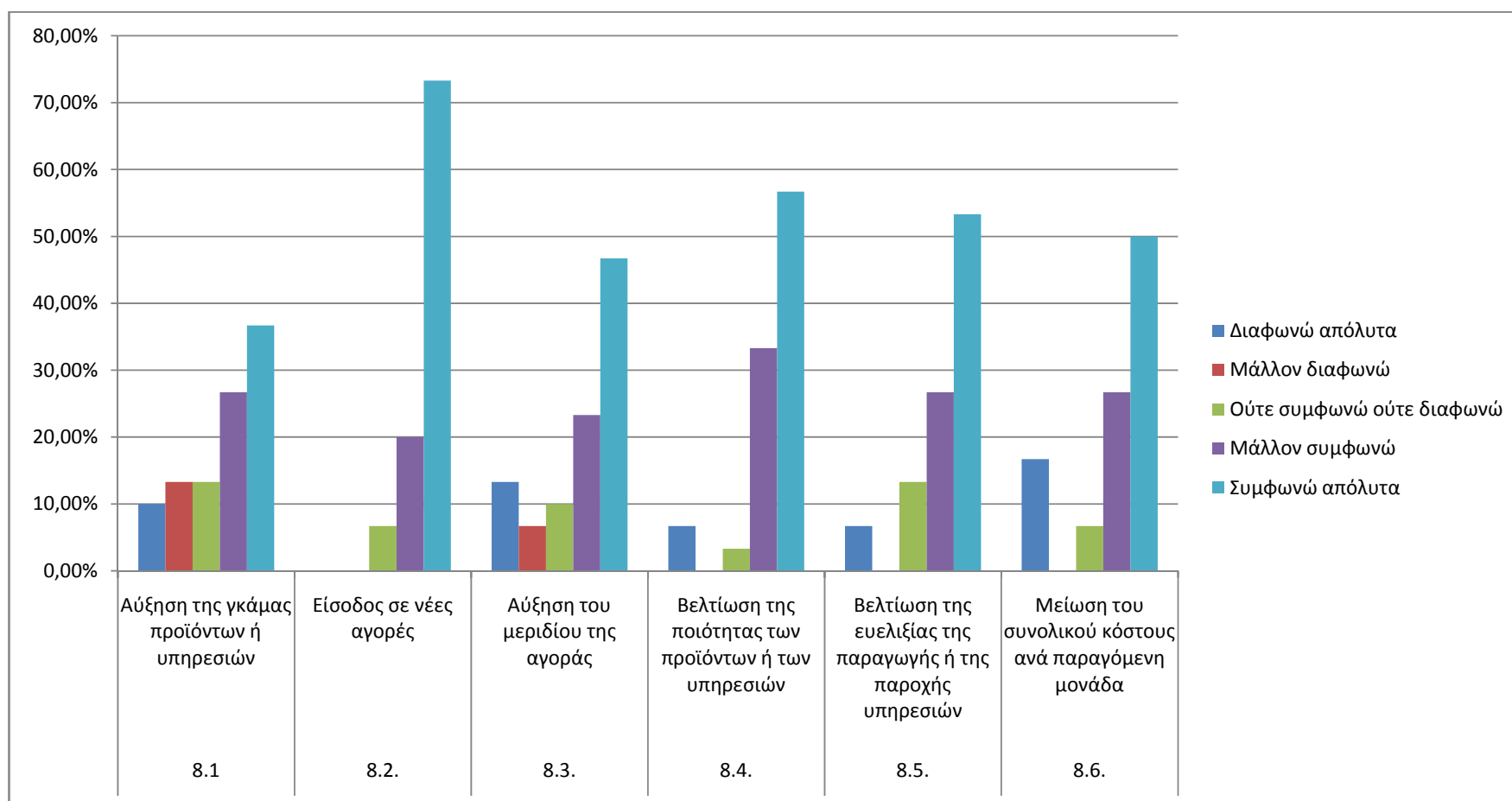
2.8. Αναμενόμενα αποτελέσματα καινοτομίας

Η είσοδος σε νέες αγορές είναι το πιο αναμενόμενο αποτέλεσμα μια καινοτομίας σύμφωνα με τους επιχειρηματίες. Έπονται η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών και η βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών. Τέταρτο αναμενόμενο αποτέλεσμα μιας καινοτομίας είναι η μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα. Στην πέμπτη θέση βρίσκεται η αύξηση του μεριδίου της αγοράς και στην τελευταία η αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών.

Πίνακας 2.8. Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
8.1	Αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών	10,00%	13,30%	13,30%	26,70%	36,70%
8.2	Είσοδος σε νέες αγορές	0,00%	0,00%	6,70%	20,00%	73,30%
8.3	Αύξηση του μεριδίου της αγοράς	13,30%	6,70%	10,00%	23,30%	46,70%
8.4	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών	6,70%	0,00%	3,30%	33,30%	56,70%
8.5	Βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών	6,70%	0,00%	13,30%	26,70%	53,30%
8.6	Μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα	16,70%	0,00%	6,70%	26,70%	50,00%

Διάγραμμα 2.8. Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

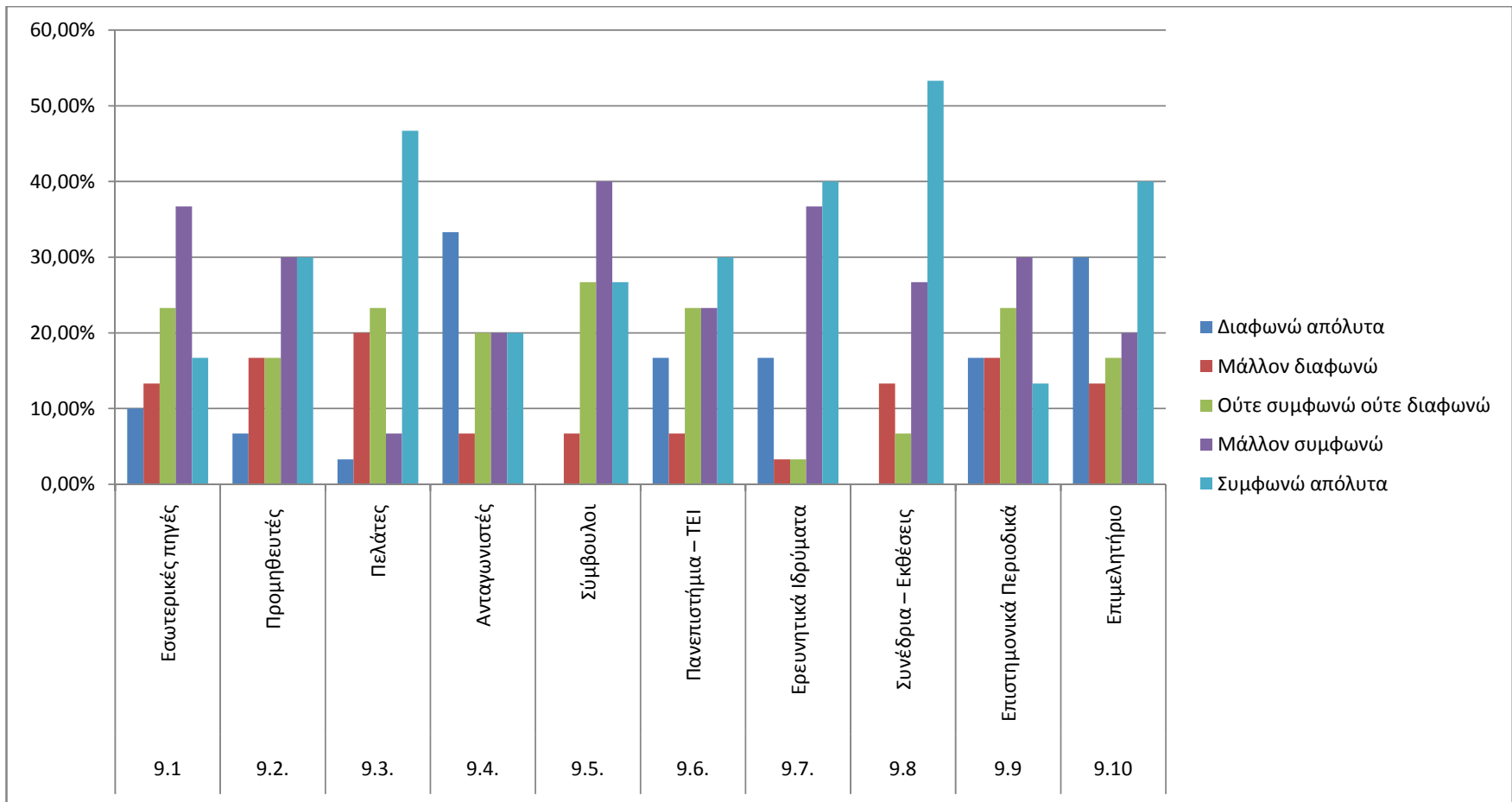
2.9. Πηγές πληροφοριών για τις καινοτόμες επιχειρήσεις

Όσο αφορά τις πηγές πληροφοριών για καινοτόμες επιχειρήσεις τα συνέδρια και οι εκθέσεις καταλαμβάνουν την πρώτη θέση και ακολουθούν οι σύμβουλοι. Έπονται τα ερευνητικά ιδρύματα στην τρίτη θέση, ενώ στην τέταρτη βρίσκονται οι προμηθευτές. Ακολουθούν στην πέμπτη θέση οι εσωτερικές πηγές και στην έκτη οι πελάτες. Τις τρεις τελευταίες θέσεις καταλαμβάνουν τα Πανεπιστήμια-ΤΕΙ, το επιμελητήριο και τα επιστημονικά περιοδικά. Κλείνοντας τις πηγές πληροφοριών για τις καινοτόμες επιχειρήσεις, οι επιχειρηματίες των Ιωαννίνων είναι διχασμένοι κατά πόσο οι ανταγωνιστές αποτελούν μια από αυτές τις πηγές.

Πίνακας 2.9. Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

		Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
9.1	Εσωτερικές πηγές	10,00%	13,30%	23,30%	36,70%	16,70%
9.2	Προμηθευτές	6,70%	16,70%	16,70%	30,00%	30,00%
9.3	Πελάτες	3,30%	20,00%	23,30%	6,70%	46,70%
9.4	Ανταγωνιστές	33,30%	6,70%	20,00%	20,00%	20,00%
9.5	Σύμβουλοι	0,00%	6,70%	26,70%	40,00%	26,70%
9.6	Πανεπιστήμια – ΤΕΙ	16,70%	6,70%	23,30%	23,30%	30,00%
9.7	Ερευνητικά Ιδρύματα	16,70%	3,30%	3,30%	36,70%	40,00%
9.8	Συνέδρια – Εκθέσεις	0,00%	13,30%	6,70%	26,70%	53,30%
9.9	Επιστημονικά Περιοδικά	16,70%	16,70%	23,30%	30,00%	13,30%
9.10	Επιμελητήριο	30,00%	13,30%	16,70%	20,00%	40,00%

Διάγραμμα 2.9. Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

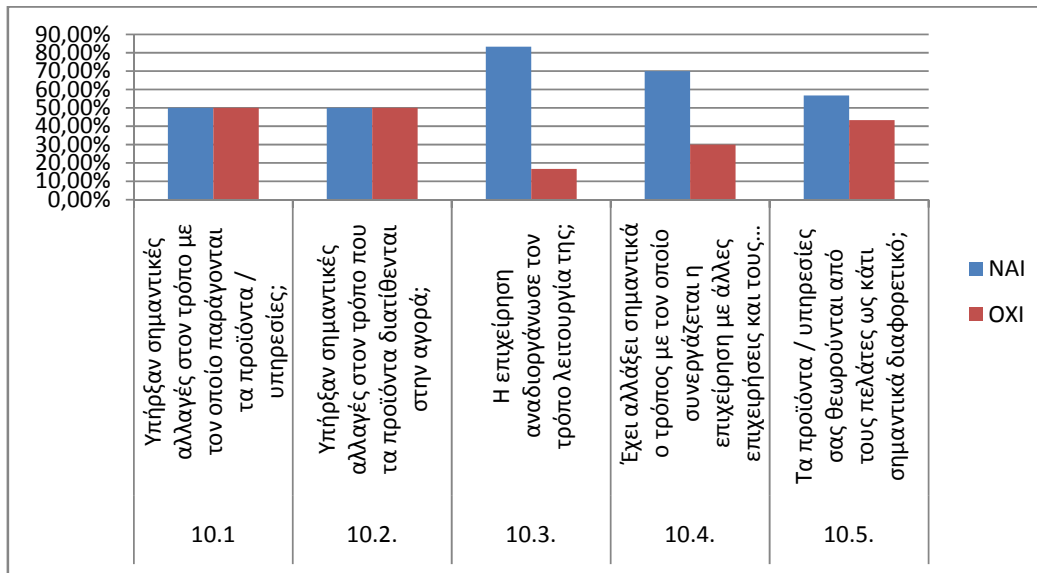
2.10. Επίτευξη καινοτομίας από την επιχείρηση

Προχωρώντας στην τελευταία ερώτηση που αφορά πως η καινοτομία επηρέασε την επιχείρηση, οι επιχειρηματίες μας ανέφεραν πως η επιχείρηση αναδιοργάνωσε τον τρόπο λειτουργίας της, καθώς και ότι έχει αλλάξει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζεται η επιχείρηση με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές της. Ένας ακόμα τρόπος με τον οποίο η καινοτομία επηρέασε τις επιχειρήσεις είναι ότι πλέον τα προϊόντα ή υπηρεσίες τους θεωρούνται από τους πελάτες τους ως κάτι σημαντικά διαφορετικό. Διχασμένες είναι οι απόψεις των επιχειρηματιών όσο αφορά ότι υπήρξαν σημαντικές αλλαγές, με την εφαρμογή της καινοτομίας, στον τρόπο με τον οποίο παράγονται και διατίθενται στην αγορά τα προϊόντα ή υπηρεσίες τους.

Πίνακας 2.10. Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
10.1	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο παράγονται τα προϊόντα / υπηρεσίες;	50,00%	50,00%
10.2	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που τα προϊόντα διατίθενται στην αγορά;	50,00%	50,00%
10.3	Η επιχείρηση αναδιοργάνωσε τον τρόπο λειτουργία της;	83,30%	16,70%
10.4	Έχει αλλάξει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζεται η επιχείρηση με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές της;	70,00%	30,00%
10.5	Τα προϊόντα / υπηρεσίες σας θεωρούνται από τους πελάτες ως κάτι σημαντικά διαφορετικό;	56,70%	43,30%

Διάγραμμα 2.10. Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ

Με βάση τα ερωτηματολόγια, οι επιχειρηματίες των Ιωαννίνων, θεωρούν ότι μεγαλύτερη τροχοπέδη στην επιχειρηματική δραστηριότητα αποτελεί η γενικότερη οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην οικονομία (οικονομική κρίση, πρόβλημα ρευστότητας, έλλειψη κεφαλαίων) παρά πιο «κλασικά» προβλήματα της ελληνικής οικονομίας όπως για παράδειγμα η γραφειοκρατία. Αντίθετα θεωρούν ότι δεν υπάρχει έλλειψη από συνεργάσιμους προμηθευτές και ικανούς υπαλλήλους.

Οι αρμονική συνεργασία με τους προμηθευτές, αλλά και οι ικανοί υπάλληλοι αποτελούν μαζί με τις ικανότητες του επιχειρηματία στην λήψη αποφάσεων και διαχείριση του κινδύνου από τους κυριότερους παράγοντες στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι παράγοντες αυτοί συμπληρώνονται με την ικανότητα της επιχείρησης να παράγει ποιοτικότερα και με χαμηλότερο κόστος προϊόντα αλλά και να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες της σχετικά με τις ανάγκες τους.

Παρόλο που η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων δεν θεωρείται από τους επιχειρηματίες από τους κυριότερους παράγοντες στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ωστόσο θεωρείται η κυριότερη ενέργεια για την βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης. Οι επιχειρηματίες πλέον θεωρούν ότι για να βελτιωθεί η ανταγωνιστική θέση της επιχείρησής τους θα πρέπει να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες και να επεκταθούν σε νέες αγορές. Θεωρούν ότι πρέπει να εστιάσουν στην καινοτομία, στις βελτιωμένες στρατηγικές προώθησης των προϊόντων στους πελάτες τους και στην αξιοποίηση των επιδοτούμενων προγραμμάτων. Θεωρούν ότι η βελτίωση των σχέσεων με τους προμηθευτές καθώς και η μείωση του κόστους παραγωγής θα βοηθήσει στην ανταγωνιστική θέση της επιχείρησης αλλά όχι σε τέτοιο βαθμό όπως οι προαναφερόμενες ενέργειες. Λόγω της συνεχόμενης μείωσης της κερδοφορίας των επιχειρήσεων τα τελευταία χρόνια (ΕΤΕ Σεπτέμβριος 2016) πλέον οι επιχειρηματίες θεωρούν ότι δεν μπορούν να μειώσουν άλλο το περιθώριο κέρδους τους. Έτσι διαμορφώνεται και η άποψή τους ότι μια μείωση των περιθωρίων του κέρδους τους δεν θα βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της επιχείρησης τους.

Η ανάληψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τους ίδιους τους επιχειρηματίες, γίνεται γιατί πιστεύουν ότι μπορούν να αποκτήσουν υψηλότερα

εισοδήματα με αυτό τον τρόπο, αξιοποιώντας καλύτερα τα προσόντα και τις γνώσεις τους. Ενώ σημαντικό παράγοντα παίζει και η δυνατότητα να ρυθμίζουν τις ώρες αλλά και τις συνθήκες εργασίας τους. Αντίθετα η κοινωνική καταξίωση δεν αποτελεί σπουδαίο παράγοντα ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας και οι επιχειρηματίες δεν θεωρούν ότι αποτελούσε την μόνη τους διαθέσιμη εναλλακτική για απασχόληση.

Αναφορικά με την αξιολόγηση της επιχείρησής τους, οι ερωτώμενοι είναι συγκρατημένα αισιόδοξοι. Θεωρούν, αλλά με μικρό συγκριτικό πλεονέκτημα ότι η επιχείρησή τους αναπτύσσεται γρηγορότερα, έχει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και είναι πιο επικερδής από το μέσο όρο του κλάδου.

Ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας αποτελεί για τους επιχειρηματίες τον κυριότερο αποτρεπτικό παράγοντα για την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. Η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών κατατάσσεται στην δεύτερη θέση των παραγόντων που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων, παρόλο που η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους καταλαμβάνει την τελευταία θέση των παραγόντων που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Έπονται οι «κλασικοί» λόγοι όπως το υψηλό κόστος της καινοτομίας, η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών, η έλλειψη χρηματοδότησης και τέλος η αβεβαιότητα της ζήτησης για καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες. Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού και η δυσκολία εξεύρεσης εταίρων συνεργασίας για ακόμα μια φορά, όπως και στους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα, οι επιχειρηματίες δεν θεωρούν ότι δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων.

Οι επιχειρηματίες θεωρούν ότι θα μπορούσαν να επιτύχουν στην ανάληψη καινοτόμων δράσεων εάν δινόταν η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων με ταυτόχρονη συνεχή επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού. Φυσικά θα τους βοηθούσε σε αυτή τους την προσπάθεια εάν υπήρχαν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές στην οικονομία. Οι συμμετοχή σε εκθέσεις αλλά και το μορφωτικό επίπεδό τους είναι παράγοντες που μπορεί να τους βοηθήσουν σε αυτή την κατεύθυνση.

Αναλαμβάνοντας καινοτόμες δράσεις τα αναμενόμενα αποτελέσματα, για τους επιχειρηματίες, είναι η βελτίωση της θέσης της επιχείρησης στην οικονομία (είσοδος σε νέες αγορές, βελτιωμένα προϊόντα, ευελιξία στην παραγωγή και μειωμένα κόστη).

Ολοκληρώνοντας τα συμπεράσματα σχετικά με την καινοτομία, μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι ενώ οι επιχειρηματίες αναμένουν την βελτίωση της θέσης της επιχείρησης στην οικονομία αναλαμβάνοντας μια καινοτομία, παρατηρούμε ότι παρόλο που η επιχειρήσεις τους αναδιοργάνωσαν τον τρόπο λειτουργίας τους και έχουν αλλάξει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές τους, τα προϊόντα τους δεν θεωρούνται τόσο διαφορετικά από αυτά των ανταγωνιστών τους. Επιπλέον οι επιχειρηματίες είναι διχασμένοι κατά πόσο υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που παράγονται και διατίθενται στην αγορά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας, παρά την αρνητική οικονομική κατάσταση της οικονομίας της χώρας μας, αλλά και γενικότερα της Ευρώπης, οι επιχειρηματίες των Ιωαννίνων θεωρούν ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν στην κρίση έχοντας σαν αρωγούς τους συνεργάσιμους προμηθευτές και τους ικανούς υπαλλήλους τους. Οι επιχειρηματίες έχουν κατανοήσει το ρόλο τους και δεν τον έχουν αναλάβει παθητικά, αλλά μετά από επιλογή τους. Πράγμα που σηματοδοτεί ότι έχουν την θέληση να δημιουργήσουν ισχυρές και κερδοφόρες επιχειρήσεις, που δίνει ελπίδες για όλη την ελληνική και κατά συνέπεια την ευρωπαϊκή οικονομία να ξεπεράσουμε τον ύφαλο της κρίσης, οδεύοντας προς ένα καλύτερο μέλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΜΟΝΑΔΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ και ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
του ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Περιοχή Ψαθάκι, Τ.Κ. 48100, ΠΡΕΒΕΖΑ
Τηλ. 26820.50552, κιν. 6932.997672
Fax: 26820.50631
e-mail: sotiropoulosioan@yahoo.gr

Αγαπητέ/η Κύριε/α ...

Το ερωτηματολόγιο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης μελέτης με αντικείμενο την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία στην Ήπειρο από την «ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΜΟΚΕ) ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ». Η μελέτη αυτή αποσκοπεί να συμβάλει στη γενικότερη προσπάθεια που καταβάλλουν σήμερα φορείς όπως η Περιφέρεια Ηπείρου, τα Επιμελητήρια, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, κλπ, για να βελτιωθεί η εξωστρέφεια και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Ηπείρου μέσω της ανάληψης καινοτόμων δράσεων.

Στόχος του ερωτηματολογίου είναι να διερευνήσει τις απόψεις των επιχειρηματιών της Ηπείρου σχετικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στην Ήπειρο. Οι απαντήσεις σας είναι απολύτως εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους ερευνητικούς – ακαδημαϊκούς σκοπούς του προγράμματος.

Θα μας ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο αν αφιερώνατε λίγα λεπτά για να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο. Για να είναι αξιόπιστα τα αποτελέσματα της έρευνας, είναι σημαντικό να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Με εκτίμηση

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1. Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
1.1	Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις					
1.2	Η γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων					
1.3	Το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά					
1.4	Η δυσκολία στη λήψη δανείων					
1.5	Γενικά η οικονομική κρίση					
1.6	Η γραφειοκρατία των Δημόσιων Υπηρεσιών					
1.7	Η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών					
1.8	Η έλλειψη ικανών υπαλλήλων					

2. Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
2.1	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων					
2.2	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου					
2.3	Η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά					

		1	2	3	4	5
	με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους					
2.4.	Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της					
2.5.	Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού					
2.6.	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος					
2.7.	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες					

3. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα ενεργειών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησής σας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
3.1	Βελτίωση των στρατηγικών προώθησης των προϊόντων στους πελάτες					
3.2	Επέκταση σε νέες αγορές					
3.3	Αξιοποίηση των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων					
3.4	Μείωση του κόστους παραγωγής					
3.5	Επένδυση σε νέες τεχνολογίες					
3.6	Μεγαλύτερη εστίαση στην καινοτομία					
3.7	Βελτίωση των σχέσεων με προμηθευτές					
3.8	Μείωση των περιθωρίων κέρδους της επιχείρησης					

		1	2	3	4	5
3.9	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της επιχείρησης					
3.10	Βελτίωση της εκπαίδευσης – κατάρτισης του προσωπικού					

4 Λόγοι για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους λόγους για τους οποίους αναλάβατε την επιχειρηματική δραστηριότητα. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
4.1	Επίτευξη υψηλότερου εισοδήματος σε σχέση με έναν υπάλληλο					
4.2	Καλύτερη αξιοποίηση των προσόντων και των γνώσεων					
4.3	Επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής καταξίωσης					
4.4	Δυνατότητα ρύθμισης ωρών και συνθηκών εργασίας					
4.5	Είναι η μόνη διαθέσιμη εναλλακτική επιλογή για απασχόληση					

5. Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επιχείρησής σας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την αξιολόγηση της απόδοσης της επιχείρησής σας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
5.1	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση είναι πιο επικερδής					
5.2	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση έχει ένα μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς					

		1	2	3	4	5
5.3.	Σε σύγκριση με το μέσο όρο του κλάδου, η επιχείρηση αναπτύσσεται πιο γρήγορα					

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

6. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που δυσχεραίνουν την επίτευξη καινοτόμων δράσεων. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
6.1	Η έλλειψη χρηματοδότησης νέων επενδύσεων					
6.2	Ο υψηλός κίνδυνος αποτυχίας					
6.3	Η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών					
6.4	Το υψηλό κόστος καινοτομίας					
6.5	Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού					
6.6	Η δυσκολία εξεύρεσης εταιρών συνεργασίας					
6.7	Η αβεβαιότητα της ζήτησης για τα καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες					
6.8	Η έλλειψη πληροφόρησης για τις ανάγκες των πελατών					

7. Παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που συμβάλουν στην επίτευξη καινοτόμων δράσεων. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
7.1	Η ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών					
7.2	Το μορφωτικό επίπεδο αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις					
7.3	Η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων επενδύσεων					
7.4	Η συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή προμηθευτές που επιδιώκουν καινοτόμες δράσεις					
7.5	Η συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις					
7.6	Η συνεχής επιμόρφωση του απασχολούμενου προσωπικού					
7.7	Ο έντονος ανταγωνισμός στον κλάδο					
7.8	Η πεποίθηση του επιχειρηματία ότι μόνο με τις καινοτόμες δράσεις θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό					

8. Αναμενόμενα Αποτελέσματα Καινοτομίας

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα της καινοτομίας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
8.1	Αύξηση της γκάμας προϊόντων ή υπηρεσιών					
8.2	Είσοδος σε νέες αγορές					
8.3	Αύξηση του μεριδίου της αγοράς					
8.4	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών					
8.5	Βελτίωση της ευελιξίας της παραγωγής ή της παροχής					

		1	2	3	4	5
	υπηρεσιών					
8.6.	Μείωση του συνολικού κόστους ανά παραγόμενη μονάδα					

9. Πηγές Πληροφοριών για τις Καινοτόμες Επιχειρήσεις

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** το βαθμό σημαντικότητας των παρακάτω πηγών για την εύρεση πληροφοριών για καινοτόμες δράσεις. (1= Καθόλου σημαντική, 2=Λίγο σημαντική, 3=Αρκετά σημαντική 4=Πολύ σημαντική, 5= Πάρα πολύ σημαντική)

		1	2	3	4	5
9.1	Εσωτερικές πηγές					
9.2	Προμηθευτές					
9.3	Πελάτες					
9.4	Ανταγωνιστές					
9.5	Σύμβουλοι					
9.6	Πανεπιστήμια – ΤΕΙ					
9.7	Ερευνητικά Ιδρύματα					
9.8	Συνέδρια – Εκθέσεις					
9.9	Επιστημονικά Περιοδικά					
9.10	Επιμελητήριο					

10. Επίτευξη Καινοτομίας από την Επιχείρηση

Παρακαλούμε σημειώστε με **X** την απάντηση σας σχετικά με την επίτευξη ή μη καινοτόμων δράσεων από την επιχείρηση σας την τελευταία τριετία.

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
10.1	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο παράγονται τα προϊόντα / υπηρεσίες;		
10.2	Υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που τα προϊόντα διατίθενται στην αγορά;		
10.3	Η επιχείρηση αναδιοργάνωσε τον τρόπο λειτουργία της;		
10.4	Έχει αλλάξει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο συνεργάζεται η επιχείρηση με άλλες επιχειρήσεις και τους προμηθευτές της;		
10.5	Τα προϊόντα / υπηρεσίες σας θεωρούνται από τους πελάτες ως κάτι σημαντικά διαφορετικό;		

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

11. Αριθμός απασχολουμένων:

1.	1-9	
2.	10-49	
3.	50-249	
4.	Πάνω από 250	

12. Χρήση Λογισμικού για:

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
1.	Γραμματειακή υποστήριξη		
2.	Λογιστήριο		
3.	Πωλήσεις – Διαχείριση Πελατών		
4.	Αγορές – Διαχείριση Προμηθευτών		
5.	Αποθήκη		
6.	Παραγωγή		

13. Χρήση του Διαδικτύου για:

		ΝΑΙ	ΟΧΙ
1.	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)		
2.	Δικτυακό τόπο (web site) της επιχείρησης		
3.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με προμηθευτές		
4.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με πελάτες		
5.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με τις τράπεζες		
6.	Ηλεκτρονικές συναλλαγές με δημόσιους φορείς		

16. Πωλήσεις της επιχείρησης στο εξωτερικό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών

1.	Καθόλου	
2.	0,01% - 5%	
3.	5% - 10%	
4.	11% - 25%	
5.	26% - 50%	
6.	> 50%	

17. Η επιχείρησή σας εφαρμόζει κάποιο Σύστημα Πιστοποίησης Ποιότητας; (π.χ. ISO 9000, κλπ)

1.	ΝΑΙ	
2.	ΟΧΙ	

18. Έχετε υποβάλει πρόταση σε κάποιο από τα επιδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα; (π.χ. ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος)

1.	ΝΑΙ	
2.	ΟΧΙ	

19. Σπουδές Επιχειρηματία

1.	Μεταπτυχιακός/Διδακτορικός Τίτλος	
2.	Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	
3.	Μέση εκπαίδευση – ΙΕΚ	
4.	Βασική εκπαίδευση	

20. Φύλο Επιχειρηματία

1.	Άνδρας	
----	--------	--

2.	Γυναίκα	
----	---------	--

21. Ηλικία Επιχειρηματία

1.	18-24	
2.	25-34	
3.	35-44	
4.	55-64	

22. Νομική μορφή επιχείρησης

1.	Ατομική επιχείρηση	
2.	ΟΕ (Ομόρρυθμη Εταιρεία)	
3.	ΕΕ (Ετερόρρυθμη Εταιρεία)	
4.	ΕΠΕ	
5.	Α.Ε.	
6.	Άλλη μορφή	

23. Κλάδος κύριας δραστηριοποίησης

1.	Πρωτογενής Παραγωγή	
2.	Μεταποίηση	
3.	Εμπόριο	
4.	Υπηρεσίες	
5.	Τουρισμός	

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο που διαθέσατε για να απαντήσετε στο παρόν ερωτηματολόγιο!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΘΕΩΡΙΑ

1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.1. Η Έννοια της Επιχειρηματικότητας

Εδώ και πολλά χρόνια η οικονομική επιστήμη έχει εκδηλώσει το έντονο ενδιαφέρον της για την επιχειρηματικότητα. Σήμερα, στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο ζούμε συναντάμε αρκετά συχνά, ακόμη και στη καθημερινότητα μας τον όρο Επιχειρηματικότητα και οι νέες ανάγκες που έχουμε μας οδηγούν στο να εντρυφήσουμε πιο βαθιά στην έννοια αυτή. Ο όρος και το περιεχόμενο της λέξης «επιχειρηματικότητα», έλκουν όλο και περισσότερο την προσοχή επιχειρηματιών και ακαδημαϊκών σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρόλα αυτά, αν και είναι μία τόσο δημοφιλής έννοια λίγοι είναι αυτοί που γνωρίζουν τον ακριβή ορισμό της. Υπάρχει μία σύγχυση και είναι απολύτως δικαιολογημένη, αφού έχει διατυπωθεί μία πληθώρα ορισμών γύρω από την έννοια αυτή. Η επιχειρηματικότητα ως φαινόμενο είναι πολυδιάστατο και δεν μπορεί να γίνει κατανοητή με ακρίβεια, συνεπώς ούτε μπορεί να δοθεί ένας και μόνο ορισμός.

Ετυμολογικά η λέξη Επιχειρηματικότητα προέρχεται από το *επιχειρώ* και την κατάληξη *-ικότητα* που υποδηλώνει ενέργεια. Δηλαδή, σε ελεύθερη μετάφραση σημαίνει συστηματική ενασχόληση με κάποιο αντικείμενο και η επίτευξη κάποιου στόχου.

Ένας ορισμός που έχει επικρατήσει είναι: «Επιχειρηματικότητα είναι η προσπάθεια μετατροπής της πρωτοβουλίας σε αποτέλεσμα και από αυτή τη διαδικασία να προκύψει και οικονομικό κέρδος. Περιλαμβάνει σαν βήματα την Καινοτομία, την ηγεσία, τη διαχείριση και την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας».

1.2. Ορισμοί Επιχειρηματικότητας

Οι ορισμοί που έχουν διατυπωθεί για την Επιχειρηματικότητα έως και σήμερα από ειδικούς πάνω στο θέμα είναι πολλοί, ενδεικτικά κάποιοι από αυτούς παρατίθενται παρακάτω.

Το **Harvard Business School**, ορίζει την Επιχειρηματικότητα ως «Μία διαδικασία δημιουργίας, ή η σύλληψη μιας ευκαιρίας και η επιδίωξη εκμετάλλευσής της, ανεξάρτητα από τον έλεγχο, ή την κατοχή των μέσων υλοποίησής της».

Ο **P. Drucker** ανέφερε πως «Η επιχειρηματικότητα δεν είναι ούτε επιστήμη αλλά ούτε και τέχνη, αλλά είναι η πρακτική στην οποία η γνώση αποτελεί το μέσον για την επίτευξη του σκοπού της . Είναι ο τρόπος συμπεριφοράς παρά χαρακτηριστικό της προσωπικότητας».

«Η αναζήτηση της ευκαιρίας, ανεξάρτητα από τους πόρους που κάποιος έχει υπό τον έλεγχό του την παρούσα στιγμή», δηλώνει για την επιχειρηματικότητα, το 1994, ο **Timmons**.

Ο **Chrisman** θεωρεί πως επιχειρηματικότητα είναι «Η δημιουργία μιας νέας επιχείρησης, η διοίκηση μιας μικρής επιχείρησης ή ο στρατηγικός αναπροσανατολισμός μιας υπάρχουσας επιχείρησης που οδηγεί σε σημαντική ανάπτυξη της εταιρείας και σε δημιουργία πλούτου».

Ο **Marshall**, δίνει το δικό του ορισμό για την επιχειρηματικότητα: «Ένας επιχειρηματίας που ασχολείται με τις συνήθειες δραστηριότητες της ζωής».

«Η διάλυση της υπάρχουσας οικονομικής ισορροπίας με μία πράξη δημιουργικής καταστροφής και η δημιουργία κερδών από τη νέα κατάσταση», υποστηρίζει ο **Schumpeter**.

Οι **Curran & Stanworth**, το 1999, δηλώνουν ότι «Η επιχειρηματικότητα αν την ορίσουμε αυστηρά, αναφέρεται στη δημιουργία μιας νέας οικονομικής οντότητας επικεντρωμένης σε ένα καινούριο προϊόν ή υπηρεσία ή τουλάχιστον, σ' ένα που να διαφέρει σημαντικά από προϊόντα ή υπηρεσίες που προσφέρονται κάπου αλλού στην αγορά».

Το **New Oxford Dictionary of English**, αναφέρει ότι επιχειρηματικότητα είναι «Ένα άτομο που ξεκινάει μια επιχείρηση ή επιχειρήσεις, αναλαμβάνοντας μεγάλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους».

Ένας ακόμη ορισμός είναι αυτός από το **The European Observatory for SMEs** το 2000, «Επιχειρηματικότητα είναι μία δυναμική διαδικασία κατά την οποία τα άτομα σταθερά εντοπίζουν οικονομικές ευκαιρίες και τις εκμεταλλεύονται μέσα από την ανάπτυξη, παραγωγή και πώληση αγαθών και υπηρεσιών. Η διαδικασία αυτή απαιτεί την ύπαρξη ποιοτικών ιδιοτήτων στα άτομα, όπως εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, δυνατότητα και διάθεση ανάληψης κινδύνου και ένα αίσθημα προσωπικής δέσμευσης».

Ο Γάλλος οικονομολόγος **R. Cantillon**, το 1730, έδωσε ένα άλλο ορισμό για την επιχειρηματικότητα, όρισε τον επιχειρηματία ως εκείνο το άτομο «που προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τη διαφορά των τιμών, ανάμεσα στην αγορά, με μία βεβαιωμένη τιμή και στην πώληση των αγαθών, με βεβαιότητα».

Ο ορισμός που χρησιμοποιεί για την επιχειρηματικότητα ο **Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α)**, είναι αυτός όπου, «Οι επιχειρηματίες είναι οι φορείς της αλλαγής και της ανάπτυξης της οικονομίας της αγοράς, είναι εκείνοι που με τη δράση τους δημιουργούν, διαχέουν και εφαρμόζουν καινοτόμες ιδέες, δεν επιδιώκουν να αξιοποιήσουν μόνο τις οικονομικές ευκαιρίες, αλλά έλκονται από την ανάληψη κινδύνου και αρέσκονται να βλέπουν την επιβεβαίωση του προαισθήματός τους».

Τελικά, η επιχειρηματικότητα ορίζεται ανάλογα με την οπτική, οικονομική ή διοικητική, που την ορίζει ο καθένας. Και για αυτό είναι πάντα κάτι περισσότερο από όσα έχουν ειπωθεί.

1.3. Είδη και μορφές Επιχειρηματικότητας

1.3.1. Επιχειρηματικότητα Ανάγκης και Ευκαιρίας

Μία πολύ σημαντική διάκριση είναι αυτή μεταξύ επιχειρηματικότητας **ανάγκης** και επιχειρηματικότητας **ευκαιρίας**. Στην πρώτη, ένα άτομο ακολουθεί επιχειρηματική δραστηριότητα για την εξασφάλιση του βιοπορισμού του, ουσιαστικά λόγω περιορισμένων ευκαιριών δεν βρήκε κάποια καλύτερη λύση. Ενώ, η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας, είναι η ανακάλυψη μιας ευκαιρίας στην αγορά, όπου η επιλογή αυτή ίσως να επιφέρει καλύτερες αποδοχές από οποιαδήποτε άλλη διαθέσιμη επιλογή.

1.3.2. Νεανική Επιχειρηματικότητα

Για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα για να εισαχθούν νεανικές και φρέσκιες ιδέες ενισχύεται η επιχειρηματικότητα των νέων μέσω προγραμμάτων που προσδοκούν στην ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας. Τα προγράμματα αυτά γίνονται μέσα από χρηματοδοτική υποστήριξη για τη δημιουργία νέων και βιώσιμων επιχειρήσεων.

1.3.3. Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Η γυναίκα επιχειρηματίας αποτελεί, σήμερα πλέον αναπόσπαστο κομμάτι, τόσο του επιχειρηματικού κόσμου, όσο και γενικότερα της εθνικής οικονομίας, που μάλιστα συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό και στην ανάπτυξή της.

1.3.4. Πράσινη Επιχειρηματικότητα

Η ανάγκη για την προστασία του περιβάλλοντος και η ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας με φιλική αντιμετώπιση προς το περιβάλλον μας έχει οδηγήσει στην **πράσινη** επιχειρηματικότητα. Έτσι ώστε η ανάπτυξη του σήμερα να μην γίνεται εις βάρος του αύριο.

1.4. Η Έννοια του Επιχειρηματία

Έως σήμερα, όσο και αν φαίνεται παράξενο, δεν υπάρχει κανένας παγκόσμιος αποδεκτός ορισμός για την έννοια του επιχειρηματία. Ετυμολογικά η λέξη είναι γαλλική και σε πιστή μετάφραση αποδίδεται με το ρήμα *αναλαμβάνω*.

Τις πρώτες αναφορές για την έννοια του επιχειρηματία τις συναντάμε τον 14ο αιώνα, όπου αρχικά περιγράφονταν ως τα άτομα που κατέβαλαν ένα συγκεκριμένο ποσό προς το κράτος ώστε να τους χορηγηθεί η άδεια να συλλέγουν τους φόρους από μία περιοχή. Τον 17ο αιώνα ο όρος “επιχειρηματίας, *entrepreneur*” μεταφράζεται και επισήμως ως «επιχειρηματίας». Από τον 18ο και μετά, οι έννοιες τόσο του επιχειρηματία, όσο και της επιχειρηματικότητας λαμβάνουν σταδιακά τη σημερινή τους μορφή. Γύρω στο 1975, επιχειρηματίας θεωρήθηκε αυτός που αναλάμβανε

πρωτοβουλία, οργάνωνε κοινωνικούς και οικονομικούς μηχανισμούς και αποδεχόταν τον κίνδυνο της αποτυχίας.

Ο όρος επιχειρηματίας παραπέμπει σε ένα άτομο που προβαίνει σε δημιουργικές καινοτομίες, συντονίζει τους συντελεστές και τις εργασίες που γίνονται στην επιχείρησή του, λαμβάνει καθοριστικές αποφάσεις, αξιοποιεί και δημιουργεί με τις γνώσεις που διαθέτει κάθε ευκαιρία κέρδους στην αγορά. Η έννοια αυτή χρησιμοποιείται για ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων, από τον επιχειρηματία μιας μικρής επιχείρησης μέχρι τον ιδιοκτήτη μιας πολύ μεγάλης εταιρείας.

Μερικοί από τους ορισμούς που έχουν δοθεί για την έννοια του Επιχειρηματία βρίσκονται παρακάτω:

Ο **Say**, το 1861, αναφέρει πως «Επιχειρηματίας είναι αυτός που αναλαμβάνει κινδύνους για τους οποίους δεν μπορεί να ασφαλιστεί».

«Ο επιχειρηματίας είναι ένας ξεχωριστός άνθρωπος με ριζοσπαστικό τρόπο σκέψης», δηλώνει ο αυστριακός οικονομολόγος **J. Schumpeter**, που είναι ο πρώτος που παρουσιάζει τον επιχειρηματία ως μία καινοτόμα προσωπικότητα.

Σύμφωνα με το **New Oxford Dictionary of English**, «Ένα άτομο που ξεκινάει μία επιχείρηση ή επιχειρήσεις, αναλαμβάνοντας μεγάλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους», είναι ο ορισμός του επιχειρηματία.

Ο **Marshall**, το 1961, θεωρεί πως «Οι επιχειρηματίες έχουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο, ο οποίος είναι η πρωτοπορία στη διάνοιξη νέων δρόμων».

Το 1964, ο **Drucker**, υποστηρίζει ότι «Επιχειρηματίας είναι εκείνο το άτομο που καταφέρνει να επιτύχει το μέγιστο από τις ευκαιρίες που του παρουσιάζονται».

Συνοψίζοντας, είναι η βάση ύπαρξης της επιχείρησης και αυτός που της δίνει υπόσταση, ενώ παράλληλα μόνο αυτός μπορεί να τερματίσει τη λειτουργία της, είναι δηλαδή, η κινητήριος δύναμη.

Στο ερώτημα, βέβαια, αν επιχειρηματίας γεννιέσαι ή γίνεσαι, δεν υπάρχει μία σαφή απάντηση. Αρκετοί είναι αυτοί που γεννιούνται με κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ταλέντα, αλλά για να δημιουργηθεί ένας επιχειρηματίας είναι απαραίτητη η γνώση, η εμπειρία και οι δεξιότητες. Το ταλέντο και η προδιάθεση μπορεί να μην είναι έμφυτα, ωστόσο πρέπει να υπάρχει και το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

2. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

2.1. Η Έννοια της Καινοτομίας

Στις μέρες μας, η Καινοτομία κατέχει κυρίαρχο ρόλο, καθώς οδηγεί στην οικονομική ανάπτυξη τους οικονομικούς οργανισμούς. Μέσω της καινοτομίας μία επιχείρηση μπορεί να ξεπερνάει τους ανταγωνιστές της, να βελτιώνεται και να κατοχυρώνει καίρια θέση στον κλάδο της. Οι καινοτομίες, δηλαδή που γίνονται μέσα σε ένα οργανισμό, πέρα από τις αλλαγές που προσφέρουν, αποτελούν τον βασικό πυρήνα για την ανταγωνιστικότητα του. Χαρακτηριστικοί παράγοντες της καινοτομίας αποτελούν η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος, παράγοντες οι οποίοι προέρχονται τόσο από τις εσωτερικές, όσο και τις εξωτερικές αλλαγές που απαιτούνται σε έναν οργανισμό ώστε να υλοποιηθεί η καινοτομία. Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις που συμβαίνουν σήμερα έχουν αναγάγει την καινοτομία σε αναγκαία πρακτική κάθε επιχείρησης που θέλει να έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ετυμολογικά η λέξη Καινοτομία προέρχεται από το συνδυασμό της λέξης *καινός* και *τομή* και της κατάληξης *-ία* που φανερώνει πράξη. Στα αρχαία ελληνικά το ρήμα Καινοτομώ σημαίνει «*Ανοίγω νέους δρόμους*».

2.2. Ορισμοί της Καινοτομίας

Υπάρχουν αρκετοί ορισμοί που έχουν διατυπωθεί για την έννοια της Καινοτομίας. Όμως, κανένας ορισμός έως σήμερα δεν έχει καταφέρει να συλλάβει την Καινοτομία σε όλη της την έκταση, ίσως γιατί είναι μία έννοια πολύ πλατιά για να χωρέσει στα στενά πλαίσια ενός ορισμού.

Ενδεικτικά μερικοί ορισμοί, που έχουν ειπωθεί από ειδικούς, παρατίθενται παρακάτω.

Ο **Peter Drucker**, αναφέρει πως « Καινοτομία είναι το ειδικό εργαλείο των επιχειρηματιών, μέσω του οποίου εκμεταλλεύονται την αλλαγή σαν μία ευκαιρία για μία διαφορετική δραστηριότητα ή υπηρεσία».

Το **UK DTI Innovation Unit**, το 1994, ορίζει πως Καινοτομία «είναι η επιτυχής εκμετάλλευση των νέων ιδεών».

Van de Ven, το 1986, «Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών από τους ανθρώπους, οι οποίοι εμπλέκονται κατά την διάρκεια του χρόνου σε συναλλαγές με άλλους στο πλαίσιο μίας θεσμικής λειτουργίας».

«Οι επιχειρήσεις αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα όταν καινοτομούν. Προσεγγίζουν την καινοτομία με την ευρύτερη της έννοια υιοθετώντας, τόσο καινούριες τεχνολογίες, όσο και καινούριους τρόπους παραγωγής προϊόντων», δηλώνει για την Καινοτομία ο **Michael Porter** το 1990.

«Μία διαδικασία που ξεκινάει με μία εφεύρεση και ύστερα από την ανάπτυξη της, καταλήγει στην εισαγωγή ενός νέου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας στην αγορά», **Acs & Audretsch, 1990**.

Ο **Tiddetal**, το 1997, δηλώνει ότι «Η Καινοτομία είναι μία διαδικασία που μετατρέπει νέες ιδέες σε ευκαιρίες και τις ενσωματώνει σε πρακτικές που χρησιμοποιούνται ευρέως».

Το 1983, ο **Rogers** θεωρεί την Καινοτομία ως μία ιδέα, μία πρακτική ή ένα αντικείμενο που θεωρείται νέο από ένα άτομο ή κάποια μονάδα που την υιοθετεί.

2.3. Είδη και μορφές Καινοτομίας

Το φάσμα της Καινοτομίας είναι ευρύ και παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία. Με βάση κάποιες μεταβλητές μπορούμε διαχωρίσουμε την καινοτομία σε κάποιες κατηγορίες.

- Καινοτομία σε **Προϊόντα και Υπηρεσίες**
- Καινοτομία σε **Διαδικασίες και Μεθόδους**
- Καινοτομία σε **πρακτικές Διοίκησης**
- Καινοτομία σε **στρατηγικές και τεχνικές Μάρκετινγκ και διανομής**

Έχοντας ως βάση άλλα κριτήρια ένας άλλος διαχωρισμός της καινοτομίας που μπορεί να γίνει φαίνεται παρακάτω.

- **Οριακή και Ριζική**
- **Οργανωτική καινοτομία**

- **Βελτιωτική**
- **Άυλη καινοτομία**
- **Συνιστώσας (τμήματος) και Συστημικής (αρχιτεκτονικής)**
- **Διαχειριστική καινοτομία &**
- **Πράσινη καινοτομία**

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η Επιχειρηματικότητα και η καινοτομία είναι δύο άρρηκτα συνδεδεμένες έννοιες, αφού η επιχειρηματικότητα συνεχώς αναζητά κάτι το «φρέσκο» που να ανταποκρίνεται στο ολοένα και πιο απαιτητικό περιβάλλον του οργανισμού ή της επιχείρησης.

Η Καινοτομία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επιχειρηματικότητας και είναι πλήρως συνυφασμένη με την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα.

“Η καινοτομία είναι αυτή που ξεχωρίζει τον ηγέτη από αυτόν που ακολουθεί”!

Steve Jobs, 1955-2011, Αμερικανός επιχειρηματίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

- Βασιλειάδης Α. *Επιχειρηματικότητα – Αρχικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ινστιτούτο Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας, 2008.
- Γεωργαντά Ζωή, *Επιχειρηματικότητα και Καινοτομίες-Το Management της Επιχειρηματικής Καινοτομίας*. Αθήνα: Εκδόσεις ΑΝΙΚΟΥΛΑ, 2003.
- Γκαγκάτσιος Ι. *Καινοτομία-Επιχειρηματικότητα-Επιχειρήσεις*. Κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, 2008.
- Γωνιάδης Η. - Χατζηκωνσταντίνου Γ. *Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2009.
- *Εκπαιδευτικό Υλικό και Σημειώσεις από τη φοίτησή μου στη σχολή.*
- Ιωαννίδης Στ. *Επιχείρηση και Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2001.
- Καραγιάννης Α.Δ. *Τι είναι η Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Βήματα στην Ανάπτυξη, 1999.
- Καραγιάννης Η.Γ. - Μπακούρος Ι.Α. *Καινοτομία & Επιχειρηματικότητα-Θεωρία και Πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία, 2010.
- Καρβούνης Σ. *Διαχείριση τεχνολογίας & Καινοτομίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης, 1995.
- Κυριαζόπουλος Π. – Βρυζίδης. *Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ, 2008.
- Λιούκας Σ. και συν., *Η Καινοτομία στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ίδρυμα Κόκκαλη, 2009.
- Μουρδουκούτας Π. *Η Επιχειρηματικότητα στη Νέα Οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2001.
- Μπαμπινιώτης Γ. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. 3^η Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ, 2008.
- Παπαδάκης Βασίλης Μ. *Στρατηγική των Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Ε.Μπένος, 2012.
- Παπαηλίας Θεόδωρος, *Οικονομία και Κοινωνία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2015.

- Πετράκης Π. *Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών, 2004.
- Πιπερόπουλος Π. *Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία και BusinessGlasters*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2007.
- Σεφερτζή Ε. *Καινοτομία*. Εκδόσεις Gutenberg, 1998.
- Σταυρακούδης Αθανάσιος, *Εισαγωγή στις Υπολογιστικές Μεθόδους για τις οικονομικές και Επιχειρησιακές σπουδές*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2012.
- Υψηλάντης Παντελής, *Επιχειρησιακή Έρευνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός, 2012.
- Χαλικιάς Ιωάννης, *Στατιστική Μέθοδοι ανάλυσης για Επιχειρηματικές αποφάσεις*. Αθήνα: Εκδοτικός οίκος Rosili, 2010.
- A. Damodaran. *Εφαρμοσμένη χρηματοοικονομική για Επιχειρήσεις*. Cyprus: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης, 2014.
- D. Deakins & M. Freel. *Επιχειρηματικότητα*. Εκδόσεις Κριτική. ISBN: 960-218-501-5. 2007.
-

Κλαδικές Έρευνες

- Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε), *Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα*, 2010.
- Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. *Καινοτόμος Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. 2009.
- Σύνδεσμος Βιομηχάνων Βορείου Ελλάδος (Σ.Β.Ε.Ε.), *Καινοτομία ο δρόμος για την επιτυχία*. Θεσσαλονίκη, 2006.

Άρθρα Εφημερίδων

- Ναυτεμπορική

- Ημερησία
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Φ.Ε.Κ.)
- Νέοι Αγώνες Ηπείρου
- Πρωινός Λόγος
- Ηπειρώτικος Αγών
- Ελευθερία
- Real news
- Η Αξία
- Κέρδος
- Κεφάλαιο
- Επενδυτής
- Καθημερινή
- Μέτοχος & επενδύσεις
- Αγορά

ΞΕΝΟΓΛΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- C. Kent, D. Sexton and K. Vesper, *Encyclopedia of Entrepreneurship*. New Jersey. Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, 1982.
- D. N. Stavropoulos & A. S. Hornby. *Oxford English – Greek Learner’s Dictionary*. Λεξικό αγγλοελληνικό. Αθήνα: Εκδόσεις Oxford University Press, 2007.
- E.C. Meyer, K.R. Allen. *Entrepreneurship*. Αθήνα: Εκδόσεις Ίων, 2004.
- F.P. Drucker, *Innovation and Entrepreneurship*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΑΣΕ ΑΕ, 1990.
- F.P. Drucker, *The Discipline of Innovation*. Harvard Business Review on the Innovative Enterprise, Boston Massachusetts: H.B.S. Press, 2003.
- F.P. Drucker, *Innovation and Entrepreneurship*. New York: Harper & Row.1985.
- Harry T. Hionides. *Collins Contemporary Greek Dictionary*. Λεξικό αγγλοελληνικό & ελληνοαγγλικό. ISBN: 0-00-433425-6. 1979.
- H.H. Stevenson & D.E. Gumpert, *The heart of Entrepreneurship*. Harvard Business Review, 1994.
- H.H. Stevenson, M.J. Roberts & H.I. Grousbeck, *New Business Ventures and the Entrepreneur*. Irwin: Burr Ridge, 1994.
- M. J. Dollinger, *Entrepreneurship*, 3rd edition, Prentice Hall, 2003.
- R. Hisrich, *Entrepreneurship*, 5th edition, McGraw Hill, 2002.

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- http://metrics.ekt.gr/sites/metrics/files/CIS_2010-2012_Greece_el.pdf, [Πρόσβαση στις 30 Οκτωβρίου 2016].
- [https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/e-spot/reports/Documents/SMEs%20Survey_Retail%20Trade%20\(September%202016\).pdf](https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/e-spot/reports/Documents/SMEs%20Survey_Retail%20Trade%20(September%202016).pdf), [Πρόσβαση στις 12 Νοεμβρίου 2016].
- <https://el.wikipedia.org/wiki/>, [Πρόσβαση στις 23 Νοεμβρίου 2016].
- <http://news247.gr/>, [Πρόσβαση στις 25 Νοεμβρίου 2016].
- <https://www.britannica.com/>, [Πρόσβαση στις 25 Νοεμβρίου 2016].
- <http://www.inews.gr>, [Πρόσβαση στις 17 Δεκεμβρίου 2016].
- www.google.gr, [Πρόσβαση στις 18 Δεκεμβρίου 2016].
- http://www.liaison.uoc.gr/documents/unistep/parousiaseis_plaisia_unistep/01_kainotomia_maramvelakhs.pdf, [Πρόσβαση στις 21 Δεκεμβρίου 2016].
- <https://www.didaktorika.gr/eadd/>, [Πρόσβαση στις 19 Δεκεμβρίου 2016].
- <http://www.stamoulis.gr/>, [Πρόσβαση στις 5 Δεκεμβρίου 2016].
- <https://www.career.tuc.gr/el/epicheirimatikotita/themata-epicheirimatikotitas/>, [Πρόσβαση στις 2 Δεκεμβρίου 2016].
- <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/pdf/>, [Πρόσβαση στις 5 Δεκεμβρίου 2016].
- <http://www.neolaia.gr/2011/01/19/anodiki-tasi-kainotomia-stin-ellada/>, [Πρόσβαση στις 3 Ιανουαρίου 2017].
- <http://www.cci-ioannina.gr/>, [Πρόσβαση στις 5 Ιανουαρίου 2017].
- <https://www.espa.gr/el/Pages/staticOperationalProgrammes.aspx>, [Πρόσβαση στις 21 Ιανουαρίου 2017].
- <http://www.statistics.gr/>, [Πρόσβαση στις 14 Ιανουαρίου 2017].
- <http://www.obi.gr/obi/>, [Πρόσβαση στις 1 Ιανουαρίου 2017].
- <http://www.hba.gr/>, [Πρόσβαση στις 13 Φεβρουαρίου 2017].
- http://www.flowmagazine.gr/article/view/vivlia_epixeirimatikotitas/category/, [Πρόσβαση στις 18 Φεβρουαρίου 2017].
- <http://finance.in.gr/>, [Πρόσβαση στις 13 Φεβρουαρίου 2017].
- <https://www.businessbooks.gr/>, [Πρόσβαση στις 26 Φεβρουαρίου 2017].

